

NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 2100/94
ühenduse sordikaitse kohta
27. juuli 1994

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 235,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,¹

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust,²

võttes arvesse majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust³

ning arvestades, et:

taimesordid tekitavad kohaldatava tööstusomandi kaitse korraga seotud eriprobleeme;

taimesortidega seotud tööstusomandi kaitse kordasid ei ole ühenduse tasandil ühtlustatud ja seepärast reguleerivad neid liikmesriikide õigusaktid, mille sisu ei ole ühtne;

sellistel asjaoludel on asjakohane luua riiklike kordade kõrvale ühenduse kord, mis võimaldaks anda kogu ühenduses kehtivaid õigusi tööstusomandile;

on asjakohane, et ühenduse kõnealuse korra rakendamist ja kohaldamist ei tagaks mitte liikmesriikide asutused, vaid ühenduse amet, mis on juriidiline isik ja mille nimi oleks ühenduse sordiamet;

kõnealuse süsteemi puhul tuleb samuti arvesse võtta sordiaretusmeetodite arengut, sealjuures biotehnoloogiat; uute sortide aretamise ja arendamise edendamiseks peaks kõikidel aretajatel olema praegusest parem kaitse, kahjustamata siiski põhjendamatult õigust üldisele kaitsele või erilist kaitset teatavate aretusmeetodite puhul;

kaitsta tuleks kõikide botaaniliste perekondade ja liikide sorte;

kaitstavad sordid peavad vastama rahvusvaheliselt tunnustatud nõuetele, s.t nad peavad olema eristatavad, ühtlikud, püsivad ja uudsed ning neile peab olema määratud sordinimi;

on tähtis sätestada taimesordi määratlus, et tagada süsteemi nõuetekohane toimimine;

kõnealuse määratluse eesmärgiks ei ole muuta määratlusi, mis võivad olla sätestatud intellektuaalse omandiga seotud õiguste, eriti patendiõiguste valdkonnas, ega sekkuda toodete, sealhulgas taimede ja taimse materjali kaitset reguleerivate seaduste või vastavate muude tööstusomandiga seotud õigusi käsitlevate menetluste kohaldamisesse või jätta need kohaldamata;

on siiski väga soovitatav sätestada mõlemas valdkonnas ühtne määratlus; seepärast tuleks sellise ühtse määratluseni jõudmiseks toetada asjakohaseid püüdlusi rahvusvahelisel tasemel;

sordi kaitse alla võtmiseks ühenduse tasandil on vaja hinnata sordiga seotud tähtsaid tunnuseid; kõnealused tunnused ei pea siiski olema tingimata seotud sortide majandusliku tähtsusega;

süsteemis on vaja samuti selgitada, kellele kuulub õigus ühenduse sordikaitsele; teatavatel juhtudel võib see kuuluda ühe isiku asemel mitmele isikule ühiselt; tuleb ette näha õigus taotluse esitamiseks;

süsteemis tuleb samuti määratleda käesolevas määruses kasutatav mõiste "omanik"; kui kõnealust mõistet kasutatakse käesolevas määruses, sealhulgas artikli 29 lõikes 5, täpsustamata selle tähendust, tuleb seda mõista käesoleva määruse artikli 13 lõikes 1 määratletud tähenduses;

ühenduse sordikaitset peaks olema ühtne mõju kogu ühenduses, seetõttu tuleb täpselt piiritleda omaniku nõusolekut eeldavad äritehingud; enamike riiklike süsteemidega võrreldes tuleks kaitse rakendusala laiendada sordi teatavale materjalile, et võtta arvesse kaubavahetust väljaspool ühendust asuvate riikidega, kus puudub sordikaitse; õiguste lõppemise põhimõtte sisseviimine peab tagama, et kaitse on proportsionaalne;

sordiaretuse edendamiseks kinnitab süsteem põhimõtteliselt rahvusvaheliselt tunnustatud reeglit vaba juurdepääsu kohta kaitstud sortidele, et arendada nende sortide põhjal uusi sorte ja neid kasutada;

teatavatel juhtudel, kui uus sort, kuigi see on eristatav, on tuletatud lähtesordist, tuleks luua teatav sõltuvus lähtesordi omanikust;

ühenduse sordikaitsega seotud õiguste kasutamine eeldab piirangute kehtestamist avalikes huvides vastuvõetud sätetega;

see hõlmab põllumajandusliku tootmise kaitsmist; seepärast peab põllumajandustootjatel olema luba, et teatavatel tingimustel kasutada koristatud toodet paljundamiseks;

tuleb tagada, et kõnealused tingimused sätestatakse ühenduse tasandil;

avalikes huvides tuleks teatavatel tingimustel samuti ette näha sundlitsentside väljaandmine, mis võib hõlmata vajadust tarnida turule kindlaksmääratud tunnustega materjali või vajadust jätkata üha paremate sortide aretamise soodustamist;

määratud sordinime kasutamine tuleks teha kohustuslikuks;

ühenduse sordikaitse kestus peaks põhimõtteliselt olema vähemalt 25 aastat ning viinapuu- ja puuliikide puhul vähemalt 30 aastat; tuleb täpsustada muud kaitse lõpetamise põhjused;

õigus ühenduse sordikaitsele on omaniku õigus ja seepärast tuleks selgitada omaniku osa liikmesriikide ühtlustamata õigusnormides, eriti tsiviilõiguse puhul; sama kehtib ka õigusrikkumiste lahendamise ja ühenduse sordikaitsega seotud õiguste tunnustamise kohta;

on vaja tagada, et ühenduse sordikaitse süsteemi põhimõtete täielikku kohaldamist ei takistaks muude süsteemide mõju; selleks on vaja teatavaid liikmesriikide olemasolevatele rahvusvahelistele kohustustele vastavaid eeskirju, milles käsitletakse süsteemi suhet teistesse tööstusomandiga seotud õigustesse;

on hädavajalik uurida, kas ja mil määral tuleks muule tööstusomandile, näiteks patentidele, suunatud kaitse tingimusi kohandada või muul viisil muuta, et need oleksid ühenduse sordikaitse süsteemiga kooskõlas; see tuleks vajaduse korral sätestada ühenduse õigusaktides, mis sisaldavad muu tööstusomandi regulatsiooniga vastavuses olevaid sätteid;

ühenduse sordiameti, sealhulgas apellatsiooninõukogu kohustused ja volitused, mis on seotud sordi ühenduse kaitse alla võtmise, sordikaitse lõpetamise või kontrollimise ning avaldamisega, tuleb kujundada võimaluse piires muude süsteemide jaoks väljatöötatud eeskirjade põhjal, nii nagu ka ameti ülesehitus ja töökord, koostöö komisjoni ja liikmesriikidega, eriti haldusnõukogu kaudu, kontrolliasutuste osalemine registreerimiskatsetel ja lisaks sellele vajalikud eelarvega seotud meetmed;

eespool nimetatud haldusnõukogu, kuhu kuuluvad liikmesriikide ja komisjoni esindajad, peaks ametit nõustama ja teostama selle tegevuse üle järelevalvet;

asutamislepingus ei nähta käesoleva määruse vastuvõtmiseks ette muid volitusi peale artiklis 235 sätestatute;

käesolevas määruses võetakse arvesse selliseid olemasolevaid rahvusvahelisi konventsioone nagu rahvusvaheline uute taimesortide kaitse konventsioon (UPOV), Euroopa patentide andmise konventsioon (Euroopa patendikonventsioon) ja leping intellektuaalse omandi õiguste kaubanduspektide, sealhulgas võltsitud kaupadega kauplemise kohta; sellest tulenevalt kohaldatakse taimesortide puhul patendi andmise keeldu üksnes niivõrd, kuivõrd Euroopa patendikonventsioon seda nõuab, s.o taimesortidele kui sellistele;

käesolev määrus tuleks eespool nimetatud konventsioonide tulevast arengut silmas pidades vajalike muudatuste tegemiseks uuesti läbi vaadata,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE.

ESIMENE OSA

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Ühenduse sordikaitse

Käesolevaga kehtestatakse ühenduse sordikaitse süsteem, mis on taimesortide puhul üks ja ainus ühenduse tööstusomandiga seotud õiguse vorm.

Artikkel 2

Ühenduse sordikaitse ühtne mõju

Ühenduse sordikaitse on ühtne mõju kogu ühenduse territooriumil ja sorti võib kõnealusel territooriumil ühenduse kaitse alla võtta, õigust ühenduse sordikaitsele üle anda või lõpetada ainult ühtsetel alustel.

Artikkel 3

Riikliku sordikaitsega seotud õigused

Käesolev määrus ei piira liikmesriikide õigust võtta sort riikliku kaitse alla, kui artikli 92 lõikest 1 ei tulene teisiti.

Artikkel 4

Ühenduse amet

Käesoleva määruse rakendamiseks luuakse ühenduse sordiamet (edaspidi "amet").

TEINE OSA

MATERIAALÕIGUS

I PEATÜKK

SORDI ÜHENDUSE KAITSE ALLA VÕTMISE TINGIMUSED

Artikkel 5

Ühenduse sordikaitse objekt

1. Ühenduse sordikaitse esemeks võivad olla kõikide botaaniliste perekondade ja liikide sordid, sealhulgas perekondade ja liikide hübriidid.
2. Käesoleva määruse kohaldamisel tähendab sort ühte madalaimasse tuntud botaanilisesse taksonisse kuuluvat taimerühma, mida olenemata sellest, kas tingimused taimerühma kaitse alla võtmiseks on täielikult täidetud, võib:
 - määratleda teatavast genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist tulenevate tunnuste põhjal,
 - eristada mis tahes muust taimerühmast vähemalt ühe nimetatud tunnuse põhjal ja
 - käsitada tervikuna selle põhjal, et seda võib paljundada, ilma et taimerühm muutuks.

3. Taimerühm koosneb tervetest taimedest või taimeosadest (mõlemad edaspidi "sordi koostisosad"), kui sellistest osadest on võimalik toota terveid taimi.

4. Lõike 2 esimeses taandes nimetatud tunnused võivad sama tüüpi sordi koostisosade puhul olla muutumatud või muutuvad, tingimusel et ka muutumise tase tuleneb genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist.

Artikkel 6

Kaitstavad sordid

Ühenduse kaitse alla võetakse sordid, mis on:

- a) eristatavad;
- b) ühtlikud;
- c) püsivad ja
- d) uudsed.

Lisaks sellele peab sordil olema artikli 63 sätete kohaselt määratud sordinimi.

Artikkel 7

Eristatavus

1. Sorti käsitatakse eristatavana, kui see eristub teatavast genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist tulenevate tunnuste poolest selgelt mis tahes muust artikli 51 kohaselt kindlaksmääratud taotluse esitamise kuupäeval üldiselt tuntud sordist.

2. Muud sorti käsitatakse üldiselt tuntuna, kui artikli 51 kohaselt kindlaksmääratud taotluse esitamise kuupäeval:

- a) on sort kaitse all või kantud ühenduses või mõnes riigis või asjakohase pädevusega mis tahes valitsustevahelises organisatsioonis ametlikku sordiregistrisse;
- b) on asjaomase sordi puhul esitatud kaitse alla võtmise või nimetatud ametlikku registrisse kandmise taotlus, tingimusel et taotluse alusel on sort vahepeal kaitse alla võetud või registrisse kantud.

Artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades võidakse nimetada muud näited, mida käsitatakse üldiselt tuntuna.

Artikkel 8

Ühtlikkus

Sorti käsitatakse ühtlikuna, kui sellel on paljundamise eripärast tulenevaid võimalikke muutusi arvesse võttes piisavalt ühtlased sordi eristatavuse katsetes määratavad ja mis tahes muud sordikirjelduses kasutatavad tunnused.

Artikkel 9

Püsivus

Sorti käsitatakse püsivana, kui sordi eristatavuse katsetes määratavad ja mis tahes muud sordikirjelduses kasutatavad tunnused püsivad muutumatutena pärast korduvat paljundamist või teatava paljundustsükli korral sellise tsükli lõpus.

Artikkel 10

Uudsus

1. Sorti käsitatakse uudsena, kui artikli 51 kohaselt kindlaksmääratud taotluste esitamise kuupäevaks ei ole aretaja poolt või tema nõusolekul artiklis 11 määratletud tähenduses müüdud või muul viisil teistele loovutatud sordi koostisosi või sordi koristatud materjali sordi kasutamiseks:

- a) ühenduse territooriumil enam kui üks aasta enne eespool nimetatud kuupäeva;
- b) väljaspool ühenduse territooriumi enam kui neli aastat või puude või viinapuude puhul enam kui kuus aastat enne nimetatud kuupäeva.

2. Sordi koostisosade loovutamist ametiasutusele seaduslikel eesmärkidel või teistele lepingulise või muu õigussuhte alusel üksnes tootmiseks, paljundamiseks, ettevalmistamiseks või ladustamiseks ei käsitata teistele loovutamisenä lõikes 1 määratletud tähenduses, tingimusel et aretaja säilitab kõnealuste ja teiste sordi koostisosade loovutamise ainuõiguse ja edasist loovutamist ei toimu. Sellist sordi koostisosade loovutamist käsitatakse loovutamisenä lõikes 1 määratletud tähenduses, kui kõnealuseid koostisosi kasutatakse korduvalt hübriidsordi tootmisel ja kui toimub hübriidsordi koostisosade ja koristatud materjali loovutamine.

Samuti ei käsitata teistele loovutamisenä sordi koostisosade loovutamist asutamislepingu artikli 58 teises lõigus määratletud äriühingu poolt teisele sellisele äriühingule, kui neist ühe osad või aktsiad kuuluvad täielikult teisele või kui mõlema osad või aktsiad kuuluvad kolmandale sellisele äriühingule, tingimusel et edasist loovutamist ei toimu. Käesolevat sätet ei kohaldata ühistute suhtes.

3. Artikli 15 punktides b ja c nimetatud eesmärkidel kasvatatud taimedest toodetud ja edasisel paljundamisel mittekasutatavate sordi koostisosade või koristatud materjali loovutamist ei käsitata sordi kasutamisenä, kui asjaomasele sordile ei ole sellise loovutamise eesmärgil viidatud.

Samuti ei võeta arvesse teistele loovutamist, mis tuleneb sellest, et aretaja on esitlenud sorti ametlikul või ametlikult tunnustatud näitusel rahvusvaheliste näituste konventsioonis määratletud tähenduses või liikmesriigis korraldatud ja kõnealuse liikmesriigi poolt vastavana tunnustatud näitusel.

II PEATÜKK

ÕIGUSTATUD ISIKUD

Artikkel 11

Õigus ühenduse sordikaitsele

1. Isikul, kes sordi aretas või avastas ja arendas, või tema õigusjärglasel (mõlemad edaspidi "aretaja") on õigus ühenduse sordikaitsele.
2. Kui kaks või enam isikut on aretanud või avastanud ja arendanud sordi koos, antakse õigus kõnealustele isikutele või nende vastavatele õigusjärglastele ühiselt. Käesolevat sätet kohaldatakse samuti kahe või enama isiku suhtes juhtudel, kui üks või mitu neist on avastanud sordi ja teine või teised on arendanud seda.
3. Õigus antakse aretajale ja mis tahes teisele isikule või teistele isikutele ühiselt samuti juhul, kui aretaja ja teine isik või teised isikud on nõustunud ühise õigusega kirjalikus avalduses.
4. Kui aretaja on töötaja, määratakse õigus ühenduse sordikaitsele vastavalt siseriiklikule õigusele, mida kohaldatakse antud töösuhte puhul, mille raames sort on aretatud või avastatud ja arendatud.
5. Kui õigus ühenduse sordikaitsele antakse lõigete 2–4 kohaselt kahele või enamale inimesele ühiselt, võib üks või mitu neist volitada teisi kirjalikus avalduses taotlema nimetatud õigust.

Artikkel 12

Ühenduse sordikaitse taotluse esitamise õigus

1. Ühenduse sordikaitse taotluse võib esitada iga füüsiline või juriidiline isik või organ, keda kohaldatava seaduse kohaselt käsitatakse juriidilise isikuna, tingimusel et:
 - a) ta on ühe liikmesriigi või ühe Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu liikmesriigi kodanik või resident rahvusvahelise uute taimesortide kaitse konventsiooni 1991. aasta akti artikli 1 punktis xi määratletud tähenduses või tal on sellises riigis alaline elukoht, asukoht või ettevõtte;
 - b) ta on mõne teise sellise riigi kodanik või resident, kes ei vasta punktis a sätestatud alalist elukohta, asukohta või ettevõtte omamist käsitlevatele nõuetele, kui komisjon on pärast artiklis 36 nimetatud haldusnõukogu arvamuse saamist nii otsustanud. Sellise otsuse vastuvõtmine võib eeldada seda, et kõnealune teine riik pakub

sama botaanilise taksoni sortide puhul käesoleva määruse kohaselt pakutavale kaitsele vastavat kaitset kõikide liikmesriikide kodanikele või residentidele; komisjon teeb kindlaks, kas kõnealust tingimust täidetakse.

2. Taotluse võivad esitada kaks või enam sellist isikut ühiselt.

III PEATÜKK

ÜHENDUSE SORDIKAITSE TOIME

Artikkel 13

Ühenduse kaitse alla võetud sordi omaniku õigused ja piirangud

1. Ühenduse sordikaitse annab ühenduse kaitse alla võetud sordi omanikule või omanikele (edaspidi "omanik") õiguse sooritada lõikes 2 sätestatud toiminguid.

2. Ilma et see piiraks artiklite 15 ja 16 sätete kohaldamist, eeldavad järgmised toimingud kaitstud sordi koostisosade või koristatud materjali (edaspidi "materjal") puhul omaniku luba:

- a) tootmine või paljundamine;
- b) paljundamiseks ettevalmistamine;
- c) müügiks pakkumine;
- d) müümine või muu turustamine;
- e) eksport ühendusest;
- f) import ühendusse;
- g) valduses hoidmine mõnel punktides a–f nimetatud eesmärgil.

Omanik võib seada loale tingimusi ja piiranguid.

3. Lõike 2 sätteid kohaldatakse koristatud materjali suhtes üksnes juhul, kui selle saamiseks on kaitstud sordi koostisosi kasutatud ilma loata ning kui omanikul ei ole olnud piisavat võimalust kasutada nimetatud sordi koostisosadega seotud õigust.

4. Artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades võidakse sätestada, et erijuhtudel kohaldatakse käesoleva artikli lõike 2 sätteid ka kaitstud sordi materjalist otse saadud toodete suhtes. Neid võidakse kohaldada üksnes juhul, kui selliste toodete saamiseks on kaitstud sordi materjali kasutatud ilma loata ning kui omanikul ei ole olnud piisavat võimalust kasutada nimetatud materjaliga seotud õigust. Kui lõike 2 sätteid kohaldatakse otse saadud toodete suhtes, käsitatakse kõnealuseid tooteid samuti "materjalina".

5. Lõigete 1–4 sätteid kohaldatakse samuti:

- a) sortide suhtes, mis on tuletatud ühenduse kaitse alla võetud sordist, kui kõnealune sort ei ole ise tuletatud sort;
- b) sortide suhtes, mis ei ole artikli 7 sätete kohaselt eristatavad kaitstud sordist ja
- c) sortide suhtes, mille tootmine eeldab kaitstud sordi korduvkasutust.

6. Lõike 5 punkti a kohaldamisel käsitatakse sorti teisest sordist (edaspidi “lähtesort”) tuletatuna, kui:

- a) sort on tuletatud peamiselt lähtesordist või peamiselt lähtesordist tuletatud sordist;
- b) sort on artikli 7 sätete kohaselt lähtesordist eristatav ja
- c) sort, võtmata arvesse tuletamisest tulenevaid erinevusi, vastab lähtesordi genotüübist või genotüüpide kombinatsioonist tulenevate tunnuste poolest lähtesordile.

7. Artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades võidakse täpsustada vähemalt need võimalikud tuletamise viisid, mida käsitletakse lõikes 6.

8. Ilma et see piiraks artiklite 14 ja 29 kohaldamist, ei tohi ühenduse sordikaitsega ettenähtud õiguste kasutamisel rikkuda kõlbluse, avaliku korra või avaliku julgeoleku, inimeste, loomade või taimede elu ja tervise kaitse, keskkonnakaitse, tööstus- või kaubandusomandi kaitse või konkurentsi, kaubanduse või põllumajandusliku tootmise kaitse huvides vastuvõetud sätteid.

Artikkel 14

Ühenduse sordikaitse erandid

1. Olenemata artikli 13 lõikest 2 ning põllumajandusliku tootmise kaitsmiseks on põllumajandustootjatel lubatud kasutada paljundamise eesmärgil põllul oma põllumajandusettevõttes koristatud tooteid, mille nad on saanud, kasutades oma põllumajandusettevõttes muude ühenduse kaitse alla võetud sortide kui hübriidsortide või sünteetiliste sortide paljundusmaterjali.

2. Lõike 1 sätteid kohaldatakse üksnes järgmiste põllumajanduslike taimeliikide suhtes.

a) Söödakultuurid:

Cicer arietinum L. – harilik kikerhernes,

Lupinus luteus L. – kollane lupiin,

Medicago sativa L. – lutsern,

Pisum sativum L. (partim) – põldhernes,

394R2100

Trifolium alexandrinum L. – aleksandria ristik,

Trifolium resupinatum L. – pärsia ristik,

Vicia faba – põlduba,

Vicia sativa L. – harilik hiirehernes

ja Portugali puhul

Lolium multiflorum Lam. – itaalia raihein.

b) Teravili:

Avena sativa – kaer,

Hordeum vulgare L. – oder,

Oryza sativa L. – riis,

Phalaris canariensis L. – kanaari paelrohi,

Secale cereale L. – rukis,

X *Triticosecale* Wittm. – tritikale,

Triticum aestivum L. emend. Friori et Paol – pehme nisu,

Triticum durum Desf. – kõva nisu,

Triticum spelta L. – speltanisu.

c) Kartul:

Solanum tuberosum – kartul.

d) Õli- ja kuidtaimed:

Brassica napus L. (partim) – raps,

Brassica rapa L. (partim) – rüps,

Linum usitatissimum – linaseemned, välja arvatud linakiud.

3. Lõikes 1 sätestatud erandi jõustamise ning aretaja ja põllumajandustootja õiguspärase huvide kaitsmise tingimused kehtestatakse enne käesoleva määruse jõustumist artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades järgmiste kriteeriumide põhjal:

- põllumajandustootja põllumajandusettevõtte tasemele ei seata mingeid kvantitatiivseid piiranguid niivõrd, kui võrd tegemist on ettevõtte vajadustega,
- põllumajandustootja võib ise või talle pakutud teenuste abil koristatud toodet istutamise jaoks töödelda, ilma et see piiraks teatavate piirangute kohaldamist, mille liikmesriigid võivad kõnealuse koristatud toote töötlemise korraldamise osas kehtestada eelkõige selleks, et tagada töötlemisse suunatava toote identsus töötlemise tulemusel saadud tootega,
- väiketootjad ei pea maksma omanikule mingit tasu; “väiketootjana” käsitatakse:
 - käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud taimeliikide puhul, mille suhtes kohaldatakse nõukogu 30. juuni 1992. aasta määrust (EMÜ) nr 1765/92 (millega kehtestatakse teatavate põllukultuuride tootjatele toetusüsteem),⁴ põllumajandustootjaid, kes ei kasvata taimi suuremal maa-alal kui seda on vaja 92 tonni teravilja tootmiseks; kõnealuse maa-ala arvutamisel kohaldatakse eespool nimetatud määruse artikli 8 lõiget 2,
 - teiste käesoleva artikli lõikes 2 nimetatud taimeliikide puhul põllumajandustootjaid, kes täidavad vastavad asjakohased tingimused,
- teised põllumajandustootjad peavad maksma omanikule õiglase tasu, mis on märgatavalt väiksem kui samal maa-alal sama sordi paljundusmaterjali litsentseeritud tootmise puhul nõutav summa; kõnealuse õiglase tasu tegelik tase võib aja jooksul muutuda, võttes arvesse seda, mil määral kasutatakse asjaomase sordi puhul lõikega 1 ettenähtud erandit,
- omanikul lasub täielik vastutus käesoleva artikli sätete või käesoleva artikli kohaselt vastuvõetud sätete järgimise järelevalve eest; kõnealuse järelevalve korraldamisel ei või nad paluda ametiasutuste abi,
- põllumajandustootjad ja töötlemisteenuste osutajad edastavad omanikele nende taotlusel asjakohast teavet; samuti võivad asjakohast teavet edastada põllumajandustootmise järelevalves osalevad ametiasutused, kui selline teave on saadud nende tavaliste ülesannete läbiviimisel ilma lisakoormuse või -kuludeta. Käesolevad sätted ei piira isikuandmete osas ühenduse ja siseriiklike õigusaktide kohaldamist, mis käsitlevad üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ja nende andmete vaba liikumist.

Artikkel 15

Ühenduse sordikaitse toime piiramine

Ühenduse sordikaitse ei laiene:

- a) toimingutele, mis on tehtud oma tarbeks ja millel ei ole kaubanduslikke eesmärke;
- b) toimingutele, mis on tehtud katselistel eesmärkidel;
- c) toimingutele, mis on tehtud teiste sortide aretamise või avastamise ja arendamise eesmärgil;

d) artikli 13 lõigetes 2–4 nimetatud toimingutele, mis on seotud selliste teiste sortidega, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 13 lõike 5 sätteid, või kui kõnealune teine sort või selle materjal on kaitstud sellise omandiõigusega, mis ei sisalda võrreldavat tingimust, ja

e) toimingutele, mille keelamisega rikutaks artikli 13 lõike 8, artikli 14 või artikli 29 sätteid.

Artikkel 16

Ühenduse sordikaitse lõppemine

Ühenduse sordikaitse ei laiene toimingutele, mis on seotud kaitstud sordi või artikli 13 lõike 5 sätetega hõlmatud sordi mis tahes materjaliga, mis on loovutatud omaniku poolt või tema nõusolekul teistele mis tahes ühenduse osas, või nimetatud materjalist tuletatud mis tahes materjaliga, välja arvatud juhul, kui sellised toimingud:

a) hõlmavad kõnealuse sordi hilisemat paljundamist, välja arvatud juhul, kui sellist paljundamist on kavatsatud juba materjali loovutamise ajal, või

b) hõlmavad sordi koostisosade eksporti kolmandasse riiki, mis ei kaitse selle taimeperekonna või -liigi sorte, kuhu asjaomane sort kuulub, välja arvatud juhul, kui eksporditav materjal on ette nähtud lõpptarbimiseks.

Artikkel 17

Sordinimede kasutamine

1. Iga isik, kes pakub või loovutab kaubanduslikel eesmärkidel ühenduse territooriumil teistele kaitstud sordi või artikli 13 lõike 5 sätetega hõlmatud sordi koostisosi, peab kasutama artikli 63 kohaselt määratud sordinime; kui seda kasutatakse kirjalikult, peab sordinimi olema selgesti eristatav ja loetav. Kui kaubamärk, kaubanimi või samalaadne märgistus on seotud määratud sordinimega, peab kõnealune sordinimi olema sellisena hõlpsasti äratuntav.

2. Iga isik, kes sooritab selliseid toiminguid sordi mis tahes muu materjali puhul, peab teatama selle sordinime kooskõlas muude õigusaktidest tulenevate nõuetega või ametiasutuse, ostja või mis tahes muu selleks õiguspärasest huvi omava isiku nõudmisel.

3. Lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse isegi pärast ühenduse sordikaitse lõpetamist.

Artikkel 18

Sordinimede kasutamise piiramine

1. Omanik ei või kasutada sordinimega identse nime puhul antud mis tahes õigust selleks, et takistada kõnealuse sordinime vaba kasutust seoses kõnealuse sordiga, isegi pärast ühenduse sordikaitse lõpetamist.

2. Kolmas isik võib kasutada sordinimega identse nime puhul talle antud mis tahes õigust selleks, et takistada kõnealuse sordinime vaba kasutust, üksnes juhul, kui kõnealune õigus oli talle antud enne sordinime määramist artikli 63 kohaselt.

3. Kui sort on võtud ühenduse kaitse alla või on kaitstud mõnes liikmesriigis või mõnes Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu liikmesriigis riikliku õigusega, ei või ühenduse territooriumil seoses sama botaanilise liigi mõne muu sordiga või vastavalt artikli 63 lõikele 5 avaldatud sordinime alusel sellega lähedase liigi või sellise sordi materjaliga kasutada ei kõnealuse sordi sordinime ega mis tahes nime, mis on sellega eksitavalt sarnane.

IV PEATÜKK

ÜHENDUSE SORDIKAITSE TÄHTAEG JA LÕPETAMINE

Artikkel 19

Ühenduse sordikaitse tähtaeg

1. Ühenduse sordikaitse laieneb kuni sordi kaitse alla võtmise aastale järgneva 25. kalendriaasta lõpuni või viinapuu- ja puuliikide puhul kuni 30. kalendriaasta lõpuni.
2. Nõukogu võib komisjoni ettepanekul kvalifitseeritud häälteenamusega näha teatavate botaaniliste perekondade või liikide puhul ette kõnealuste tähtaegade pikendamise viie aasta võrra.
3. Ühenduse sordikaitse lõpeb enne lõikes 1 või lõike 2 kohaselt sätestatud tähtaegade lõppemist, kui omanik sellest loobub, saates sordiametile sellekohase kirjaliku avalduse, mille alusel kaitse lõpeb avalduse sordiametisse saabumise päevale järgneval päeval.

Artikkel 20

Ühenduse sordikaitse tühistamine

1. Amet kuulutab ühenduse sordikaitse õigustühiseks, kui on kindlaks tehtud, et:
 - a) artiklites 7–10 sätestatud tingimused ei olnud sordi ühenduse kaitse alla võtmise ajal täidetud või
 - b) sordi ühenduse kaitse alla võtmine põhines peamiselt taotleja esitatud tabel ja dokumentidel, artiklites 8–9 sätestatud tingimused ei olnud sordi kaitse alla võtmise ajal täidetud või
 - c) õigus kaitsele on tekkinud isikul, kes ei ole selleks õigustatud, kui seda ei anta edasi isikule, kes on selleks õigustatud.

2. Kui ühenduse sordikaitse tunnistatakse õigustühiseks, käsitatakse käesolevas määruses kindlaksmääratud toimet kõnealuse sordikaitse puhul algusest peale olematuna.

Artikkel 21

Ühenduse sordikaitse kehtetuks tunnistamine

1. Amet tunnistab tulevikus kohaldatava ühenduse sordikaitse kehtetuks, kui tehakse kindlaks, et artiklites 8 või 9 sätestatud tingimusi enam ei täideta. Kui tehakse kindlaks, et kõnealuseid tingimusi ei täidetud enam ka teataval ajal enne kehtetuks tunnistamist, võidakse kaitse kehtetuks tunnistada sellest ajast alates.

2. Amet võib tunnistada tulevikus kohaldatava ühenduse sordikaitse kehtetuks, kui omanik on saanud vastava nõudmise ja ameti poolt kindlaksmääratud tähtjaks:

- a) ei ole täitnud artikli 64 lõike 3 kohast kohustust või
- b) ei esita artiklis 66 nimetatud juhul muud sobilikku sordinime ettepanekut või
- c) jätab tasumata ühenduse sordikaitse jõushoidmisest tulenevad võimalikud lõivud või
- d) ei täida enam esmase omanikuna või artikli 23 kohase õiguste ülemineku tulemusel õigusjärglasena artiklites 12 ja 82 sätestatud tingimusi.

V PEATÜKK

SORTIDE KUI OMANDI KAITSE ÜHENDUSES

Artikkel 22

Kohandamine siseriiklike õigusaktidega

1. Kui artiklites 23–29 ei ole sätestatud teisiti, käsitatakse sortide kui omandi kaitset ühenduses kõikidel juhtudel ja kogu ühenduse territooriumil selle liikmesriigi vastava omandiõigusena, kus:

- a) on vastavalt ühenduse sordiregistrisse tehtud kandeole olnud asjakohasel kuupäeval omaniku alaline elukoht, asukoht või ettevõtte või
- b) kui punktis a sätestatud tingimused ei ole täidetud, on registreerimiskuupäeval olnud kõnealuses registris esimesena nimetatud omaniku esindaja alaline elukoht, asukoht või ettevõtte.

2. Kui lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud, on lõikes 1 nimetatud liikmesriigiks liikmesriik, kus on ameti asukoht.

3. Kui lõikes 1 nimetatud registrisse kantud omaniku või esindajate alalised elukohad, asukohad või ettevõtted asuvad kahes või enamis liikmesriigis, võetakse lõike 1 kohaldamisel arvesse esimesena nimetatud elu- või asukohta.

4. Kui üks või mitu isikut on kantud lõikes 1 nimetatud registrisse ühisomanikena, võetakse lõike 1 punkti a kohaldamisel arvesse registrisse kantud ühisomanikest esimest, kes vastab asjakohastele tingimustele. Kui kumbki ühisomanikest ei vasta lõike 1 punktis a sätestatud tingimustele, kohaldatakse lõiget 2.

Artikkel 23

Õiguste üleminek

1. Õigus ühenduse sordikaitsele võib üle minna ühele või mitmele õigusjärglasele.

2. Õiguse ühenduse sordikaitsele võib loovutada üksnes sellistele õigusjärglastele, kes vastavad artiklites 12 ja 82 sätestatud tingimustele. Kõnealune loovutamine toimub kirjalikult ja seda tuleb kinnitada lepingupoolte allkirjadega, välja arvatud juhul, kui see tuleneb kohtuotsusest või mis tahes muust kohtumenetluse tulemuseks olevast dokumendist. Muul juhul on see kehtetu.

3. Kui artiklis 100 ei ole sätestatud teisiti, ei mõjuta üleminek kolmandate poolte õigusi, mis on omandatud enne üleminekukuupäeva.

4. Üleminek ei jõustu ameti jaoks ja see ei kehti kolmandate isikute suhtes, välja arvatud juhul, kui selle kohta esitatakse rakenduseeskirjadega ettenähtud dokumendid ja kui see on kantud ühenduse sordiregistrisse. Üleminekut, mida ei ole veel registrisse kantud, võidakse siiski kohaldada selliste kolmandate isikute suhtes, kes on saanud õigused pärast üleminekukuupäeva, kuid kes teadsid üleminekust kõnealuste õiguste omandamise ajal.

Artikkel 24

Sundtäitmine

Ühenduse sordikaitse suhtes võidakse kohaldada sundtäitmist ja ajutisi meetmeid, sealhulgas kaitsemeetmeid 16. septembril 1988. aastal Luganos allakirjutatud kohtualluvust ja kohtuotsuste täitmist tsiviil- ja kaubandusajades käsitleva konventsiooni (edaspidi "Lugano konventsioon") artiklis 24 määratletud tähenduses.

Artikkel 25

Pankrotimenetlus ja muud samalaadsed menetlused

Kuni liikmesriikide kõnealust valdkonda käsitlevate ühiste eeskirjade jõustumiseni võidakse ühenduse sordikaitse suhtes kohaldada pankrotimenetlust või samalaadset menetlust üksnes selles liikmesriigis, kus selline menetlus on esimesena algatatud siseriiklikes õigusaktides või kõnealuses valdkonnas kohaldatavates konventsioonides määratletud tähenduses.

Artikkel 26

Sortide kui omandi kaitse taotlemine ühenduses

Ühenduse sordikaitse taotluste suhtes kohaldatakse artikleid 22–25. Kõnealuste taotluste puhul käsitatakse kõnealustes artiklites viiteid ühenduse sordiregistrile viidetena ühenduse sordikaitse taotluste registrile.

Artikkel 27

Lepingu alusel antud litsents

1. Lepingu alusel antud litsentsid võivad hõlmata ühenduse sordikaitset täielikult või osaliselt. Litsents võib olla ainulitsents või lihtlitsents.
2. Omanik võib kasutada ühenduse sordikaitsest tulenevaid õigusi selliste isikute vastu, kellel on litsents ja kes rikub mõnda tema litsentsiga lõike 1 kohaselt seotud tingimust või piirangut.

Artikkel 28

Ühine omand

Artikleid 22–27 kohaldatakse ühenduse sordikaitse ühise omandi puhul *mutatis mutandis* proportsionaalselt omaniku mõttelise osaga, kui sellised osad on kindlaks määratud.

Artikkel 29

Sundlitsents

1. Amet annab sundlitsentsi ühele või mitmele isikule asjaomase isiku või asjaomaste isikute taotlusel, kuid üksnes lähtudes üldistest huvidest ja pärast konsulteerimist artiklis 36 nimetatud haldusnõukoguga.
2. Liikmesriigi või komisjoni taotlusel või ühenduse tasandil moodustatud ja komisjoni poolt registreeritud organisatsiooni taotlusel võib sundlitsentsi anda kas teatavatele nõuetele vastavate isikute kategooriale või ükskõik kellele ühes või mitmes liikmesriigis või kogu ühenduses. Sundlitsentsi võib anda üksnes üldistest huvidest lähtudes ning haldusnõukogu nõusolekul.
3. Amet määrab sundlitsentsi andmisel kindlaks toimingud, mida litsents käsitleb, ja täpsustab sellega seotud mõistlikud tingimused ning lõikes 2 nimetatud erinõuded. Mõistlike tingimuste puhul võetakse arvesse iga kaitse alla võetud sordi omaniku huvisid, mida sundlitsentsi andmine mõjutab. Mõistlikud tingimused võivad sisaldada võimalikku tähtaega, asjakohase tasu maksmist omanikule õiglase hüvitisena ning neis võidakse kehtestada omanikule teavad kohustused, mille täitmine on sundlitsentsi kasutamiseks vajalik.
4. Iga aastapikkuse ajavahemiku lõpus pärast sundlitsentsi andmist ning eespool nimetatud võimaliku tähtaja piires võib iga menetlusosaline taotleda sundlitsentsi andmise otsuse kehtetuks tunnistamist või muutmist. Sellise taotluse ainsaks aluseks saab olla see, et tehtud otsust mõjutanud asjaolud on vahepeal muutunud.

5. Taotluse korral antakse omanikule tuletatud sordi suhtes sundlitsents, kui lõikes 1 sätestatud kriteeriumid on täidetud. Lõikes 3 nimetatud mõistikud tingimused sisaldavad lähtesordi omanikule asjakohase õiglase tasu maksmist.

6. Artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades võidakse tuua lõikes 1 nimetatud üldiste huvidena käsitletavaid näiteid ja lisaks sellele sätestada eelnevates lõigetes sätestatu rakendamise üksikasjad.

7. Liikmesriigid ei või anda sundlitsentse ühenduse sordikaitse puhul.

KOLMAS OSA

ÜHENDUSE SORDIAMET

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 30

Õiguslik seisund, allasutused

1. Amet on ühenduse asutus. Amet on juriidiline isik.
2. Ametil on igas liikmesriigis kõige laialdasem õigus- ja teovõime, mis vastavalt selle riigi õigusaktidele on juriidilistel isikutel. Amet võib eelkõige omandada ja võõrandada vallas- ja kinnisvara ning omada protsessiõigusvõimet.
3. Ametit esindab juhataja.
4. Amet võib artiklis 36 nimetatud haldusnõukogu nõusolekul delegeerida ameti teatavate haldusülesannete täitmise riigiasutustele või luua endale sel eesmärgil liikmesriikides nende nõusolekul allasutused.

Artikkel 31

Töötajad

1. Ameti töötajate suhtes kohaldatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirju, Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimusi ning Euroopa ühenduste institutsioonide poolt kõnealuste personalieeskirjade ja teenistustingimuste kohaldamiseks ühiselt vastuvõetud eeskirju, ilma et see piiraks artikli 47 kohaldamist apellatsiooninõukogu liikmete suhtes.
2. Ilma et see piiraks artikli 43 kohaldamist, kasutab amet oma töötajate suhtes neid volitusi, mis on antud ametisse nimetavale ametiisikule personalieeskirjadega ja muude teenistujate teenistustingimustega.

Artikkel 32

Privileegid ja immunitetid

Ameti suhtes kohaldatakse Euroopa ühenduste privileegide ja immunitetide protokoll.

Artikkel 33

Vastutus

1. Ameti lepingulist vastutust reguleerib vastava lepingu suhtes kohaldatav õigus.
2. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub asja lahendamine vastavalt ameti sõlmitud lepingus sisalduvale vahekohtuklauslile.
3. Lepinguvälise vastutuse korral hüvitab amet kõik oma talituste või oma teenistujate poolt ametiülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide õigusaktide ühisele üldprintsipidele.
4. Lõikes 3 nimetatud kahju hüvitamisega seotud vaidluste lahendamine kuulub Euroopa Kohtu pädevusse.
5. Teenistujate isiklik vastutus ameti ees on reguleeritud personalieeskirjade või teenistujate suhtes kohaldatavate teenistustingimuste sätetega.

Artikkel 34

Keeled

1. Ameti suhtes kohaldatakse 15. aprilli 1958. aasta määruse nr 1 sätteid, milles määratakse kindlaks Euroopa Majandusühenduses kasutatavad keeled.⁵
2. Ametile esitatavad taotlused, selliste taotluste menetlemiseks vajalikud dokumendid ja kõik muud dokumendid koostatakse ühes Euroopa ühenduste ametlikus keeles.
3. Ametis on menetlusosalistel artikli 114 kohaste rakenduseeskirjade alusel õigus kasutada kirjalikes ja suulistes menetlustes mis tahes Euroopa ühenduste ametlikus keeles tõlget ning istungitel sünkroontõlget vähemalt ühte teise Euroopa ühenduste ametlikku keelde, mille valib teine menetlusosaline. Kõnealuste õiguste kasutamisega ei kaasne menetlusosalistele erilisi kulutusi.
4. Ameti toimimiseks vajalikke tõlketeenuseid osutab põhiliselt ühenduse asutuste tõlkekeskus.

Artikkel 35

Ameti otsused

1. Juhul kui otsuseid ei pea tegema artikli 72 kohaselt apellatsiooninõukogu, teeb ameti otsused ameti juhataja või tehakse need tema korraldusel.

2. Kui lõikest 1 ei tulene teisiti, teeb artiklite 20, 21, 29, 59, 61, 62, 63, 66 või artikli 100 lõike 2 kohased otsused komitee, kuhu kuuluvad kolm ameti töötajat. Sellise komitee liikmete erialane ettevalmistus, üksikute liikmete volitused otsuste ettevalmistamise etapil, hääletamistingimused ja ameti juhataja ja sellise komitee vahelised suhted määratakse kindlaks artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades. Muus osas ei ole sellise komitee liikmed seotud oma otsuste tegemisel mingite juhistega.

3. Juhataja otsused, välja arvatud lõikes 2 nimetatud otsused, võib teha, kui juhataja neid ise ei tee, ameti töötaja, kellele on artikli 42 lõike 2 punkti h kohaselt delegeeritud vastavad volitused.

II PEATÜKK

HALDUSNÕUKOGU

Artikkel 36

Moodustamine ja volitused

1. Käesolevaga moodustatakse ameti juurde haldusnõukogu. Lisaks muude käesoleva määruse või artiklites 113 ja 114 nimetatud sätetega haldusnõukogule määratud volitustele on tal ameti suhtes järgmised volitused:

- a) haldusnõukogu nõustab ametit ameti pädevusse kuuluvates küsimustes või annab selles osas üldsuuniseid;
- b) haldusnõukogu vaatab läbi juhataja tegevusaruande ja lisaks sellele teostab selle läbivaatamise ja mis tahes saadava teabe põhjal ameti tegevuse üle järelevalvet;
- c) haldusnõukogu määrab ameti ettepanekul kindlaks artiklis 35 nimetatud komiteede arvu, tööjaotuse ja nende funktsioonide kestuse või annab selles osas üldsuuniseid;
- d) haldusnõukogu võib kehtestada eeskirju ameti töömeetodite kohta;
- e) haldusnõukogu võib väljastada artikli 56 lõike 2 kohaselt kontrollisuunised.

2. Lisaks haldusnõukogu:

- võib esitada ametile või komisjonile arvamusi ning nõuda neilt teavet, kui ta peab seda vajalikuks,
- võib edastada komisjonile koos muudatustega või ilma muudatusteta talle artikli 42 lõike 2 punkti g kohaselt esitatud eelnõud või oma eelnõud, mis käsitlevad käesoleva määruse, artiklites 113 ja 114 nimetatud sätete või mis tahes muude ühenduse sordikaitsega seotud eeskirjade muudatusi,
- arvamust võetakse arvesse vastavalt artikli 113 lõikele 4 ja artikli 114 lõikele 2,
- täidab ameti eelarvega seotud ülesandeid vastavalt artiklitele 109, 111 ja 112.

Artikkel 37

Koosseis

1. Haldusnõukogusse kuuluvad üks esindaja igast liikmesriigist ja üks komisjoni esindaja ning nende asendusliikmed.
2. Haldusnõukogu liikmed võivad kasutada nõustajate või ekspertide abi, kui nende töökorra sätetest ei tulene teisiti.

Artikkel 38

Esimehed

1. Haldusnõukogu liikmed valivad enda hulgast esimehe ja aseesimehe. Aseesimees asendab esimeest *ex officio* juhul, kui esimehel ei ole võimalik oma kohustusi täita.
2. Esimehe ja aseesimehe ametiaeg lõpeb koos nende liikmelisuse lõppemisega haldusnõukogus. Ilma et see piiraks käesoleva sätte kohaldamist, kestab esimehe ja aseesimehe ametiaeg kolm aastat, välja arvatud juhul, kui enne kõnealuse ajavahemiku lõppu on valitud uus esimees või aseesimees. Samu isikuid võib ametisse tagasi valida.

Artikkel 39

Koosolekud

1. Haldusnõukogu koosoleku kutsub kokku esimees.
2. Kui haldusnõukogu ei otsusta teisiti, osaleb ameti juhataja nõupidamistel. Tal ei ole hääleõigust.
3. Haldusnõukogul on üks korraline koosolek aastas; lisaks sellele tuleb nõukogu kokku esimehe algatusel või komisjoni või ühe kolmandiku liikmesriikide nõudmisel.
4. Haldusnõukogu võtab vastu töökorra ja võib moodustada kõnealuse töökorra kohaselt endale alluvaid komiteesid.
5. Haldusnõukogu võib kutsuda oma koosolekutele vaatlejaid.
6. Amet tagab haldusnõukogule sekretariaaditeenused.

Artikkel 40

Koosolekute koht

Haldusnõukogu tuleb kokku komisjoni, ameti või kontrolliasutuse asukohas. Üksikasjad määratakse kindlaks töökorras.

Artikkel 41

Hääletamine

1. Haldusnõukogu teeb otsused, välja arvatud lõikes 2 nimetatud otsused, liikmesriikide esindajate liithäälteenamusega.
2. Otsuste puhul, mida haldusnõukogu on volitatud tegema artikli 12 lõike 1 punkti b, artikli 29, artikli 36 lõike 1 punktide a, b, d ja e, artikli 43, artikli 47, artikli 109 lõike 3 ja artikli 112 alusel, on nõutav liikmesriikide esindajate kolmeneljandikuline hääلteenamus.
3. Igal liikmesriigil on üks hääl.
4. Haldusnõukogu otsused ei ole siduvad asutamislepingu artiklis 189 määratletud tähenduses.

III PEATÜKK

AMETI JUHTIMINE

Artikkel 42

Juhataja ülesanded ja volitused

1. Ametit juhatab juhataja.
2. Selleks on juhatajal eelkõige järgmised ülesanded ja volitused:
 - a) juhataja võtab kõik vajalikud meetmed, sealhulgas annab välja ametisisesed administratiivjuhendid ja avaldab teadaandeid, et tagada ameti funktsioneerimine vastavalt käesoleva määruse sätetele, artiklites 113 ja 114 nimetatud sätetele või haldusnõukogu poolt artikli 36 lõike 1 kohaselt kehtestatud eeskirjadele või antud suunistele;
 - b) juhataja esitab komisjonile ja haldusnõukogule igal aastal tegevusaruande;
 - c) juhatajal on töötajate suhtes artikli 31 lõikes 2 sätestatud volitused;
 - d) juhataja esitab artikli 36 lõike 1 punktis c ja artikli 47 lõikes 2 nimetatud ettepanekud;
 - e) juhataja koostab artikli 109 lõike 1 kohaselt ameti tulude ja kulude kalkulatsiooni ning vastutab artikli 110 kohaselt eelarve täitmise eest;
 - f) juhataja esitab haldusnõukogu nõudmisel teabe artikli 36 lõike 2 esimese taande kohaselt;

g) juhataja võib esitada haldusnõukogule eelnõud, mis käsitlevad käesoleva määruse, artiklites 113 ja 114 nimetatud sätete või mis tahes muude ühenduse sordikaitsega seotud eeskirjade muudatusi;

h) juhataja võib delegeerida oma volitused teistele ameti töötajatele, kui artiklites 113 ja 114 nimetatud sätetest ei tulene teisiti.

3. Juhatajat aitab üks asejuhataja või mitu asejuhatajat. Kui juhataja ei viibi kohal või ei suuda oma ülesandeid täita, asendab teda haldusnõukogu poolt artikli 36 lõike 1 kohaselt kehtestatud eeskirjades või antud suunistes sätestatud korras asejuhataja või üks asejuhatajatest.

Artikkel 43

Kõrgemate ametnike ametisse nimetamine

1. Nõukogu nimetab ameti juhataja ametisse kandidaatide nimekirjast, mille komisjoni esitab pärast haldusnõukogu arvamuse saamist. Juhataja ametist vabastamise õigus kuulub nõukogule, kes tegutseb komisjoni ettepanekul pärast haldusnõukogu arvamuse saamist.
2. Juhataja ametiaeg ei ole pikem kui viis aastat. Sama isiku võib ametiaja lõppemisel ametisse tagasi nimetada.
3. Ameti asejuhataja või asejuhatajad nimetatakse ametisse või vabastatakse ametist vastavalt lõigetele 1 ja 2 pärast konsulteerimist juhatajaga.
4. Nõukogul on lõigetes 1 ja 3 nimetatud ametnike suhtes distsiplinaarvõim.

Artikkel 44

Seaduslikkuse järelevalve

1. Komisjon kontrollib juhataja nende toimingute seaduslikkust, mille suhtes ühenduse õigusaktides ei nähta ette mingit seaduslikkuse järelevalvet mõne muu asutuse poolt, ning haldusnõukogu toiminguid, mis on seotud ameti eelarvega.
2. Komisjon nõuab iga lõikes 1 nimetatud ebaseadusliku toimingu muutmist või tühistamist.
3. Liikmesriigid, iga haldusnõukogu liige või mis tahes teine otseselt ja isiklikult asjassepuutuv isik võib pöörduda komisjoni poole iga lõikes 1 nimetatud otsese või kaudse toimingu asjus selle seaduslikkuse kontrollimiseks. Sellekohane taotlus esitatakse komisjonile kahe kuu jooksul alates päevast, mil asjassepuutuv isik sai teada kõnealuselt toimingust. Komisjon teeb otsuse ja edastab selle kahe kuu jooksul.

IV PEATÜKK

APPELLATSIOONINÕUKOGUD

Artikkel 45

Moodustamine ja volitused

1. Ameti juurde moodustatakse üks või mitu apellatsiooninõukogu.
2. Apellatsiooninõukogu/apellatsiooninõukogude pädevusse kuulub artiklis 67 nimetatud otsuste peale esitatud kaebuste arutamine.
3. Apellatsiooninõukogu/apellatsiooninõukogud kutsutakse kokku vastavalt vajadusele. Apellatsiooninõukogude arv ja tööjaotus määratakse kindlaks artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades.

Artikkel 46

Apellatsiooninõukogude koosseis

1. Apellatsiooninõukogusse kuulub esimees ja kaks liiget.
2. Esimees valib igaks juhtumiks kõnealused liikmed ja nende asendusliikmed artikli 47 lõike 2 kohasest kvalifitseeritud liikmete nimekirjast.
3. Kui apellatsiooninõukogu leiab, et menetletava kaebuse puhul on see vajalik, võib ta valida asjaomase juhtumi menetluseks eespool nimetatud nimekirjast kaks täiendavat liiget.
4. Igalt apellatsiooninõukogu liikmelt nõutav kvalifikatsioon, üksikute liikmete volitused otsuse ettevalmistamise etapil ja hääletamistingimused määratakse kindlaks artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades.

Artikkel 47

Apellatsiooninõukogu liikmete sõltumatus

1. Nõukogu nimetab apellatsiooninõukogude esimehed ja nende asendusliikmed kandidaatide nimekirjast, mille komisjon esitab iga esimehe ja iga asendaja valimiseks pärast haldusnõukogu arvamuse saamist. Ametiaeg on viis aastat. Samu isikuid võib ametiaja lõppedes ametisse tagasi nimetada.
2. Teised apellatsiooninõukogude liikmed valib haldusnõukogu artikli 46 lõike 2 kohaselt viieks aastaks ameti ettepanekul koostatud kvalifitseeritud liikmete nimekirjast. Kõnealune nimekiri koostatakse viieks aastaks. Selle aja jooksul võib nimekirja või osa sellest uuendada.
3. Apellatsiooninõukogude liikmed on sõltumatud. Otsuste tegemisel ei ole nad seotud mingite suunistega.

4. Apellatsiooninõukogude liikmed ei või olla artiklis 35 nimetatud komiteede liikmed ega täita ameti juures mis tahes muid ülesandeid. Apellatsiooninõukogude liikmete ülesandeid võib täita osalise tööajaga.

5. Apellatsiooninõukogude liikmeid võib asjaomase ajavahemiku jooksul ametist tagasi kutsuda või nimekirjast kustutada üksnes juhul, kui selleks on tõsised põhjused ja kui Euroopa Kohus teeb komisjoni taotlusel pärast haldusnõukogu arvamuse saamist vastava otsuse.

Artikkel 48

Väljaarvamine ja taandamine

1. Apellatsiooninõukogude liikmed ei või osaleda kaebuse menetlemises, kui neil on sellega seotud isiklikud huvid või kui nad on olnud varem menetluse ühe poole esindajad või kui nad on osalenud edasikaevatud otsuse tegemises.

2. Kui apellatsiooninõukogu liige leiab ühel lõikes 1 nimetatud põhjusel või mis tahes muul põhjusel, et ta ei peaks osalema kaebuse menetlemises, teatab ta sellest apellatsiooninõukogule.

3. Iga kaebuse menetlusosaline võib ühel lõikes 1 nimetatud põhjusel või erapoolikuse kahtluse korral taotleda apellatsiooninõukogu liikme taandamist. Taandamise taotlust ei võeta vastu, kui kaebuse menetluse osaline on juba alustanud menetlust, olles teadlik taandamistaotluse põhjusest. Taandamistaotluse aluseks ei või olla liikmete kodakondsus.

4. Apellatsiooninõukogud teevad otsuse lõigetes 2 ja 3 nimetatud juhtudel võetavate meetmete kohta ilma asjaomase liikme osavõtuta. Kõnealuse otsuse tegemisel asendab apellatsiooninõukogus tagasiastunud või taandatud liiget tema asendusliige.

NELJAS OSA

MENETLUS AMETIS

I PEATÜKK

TAOTLUSED

Artikkel 49

Taotluste esitamine

1. Ühenduse sordikaitse taotlus esitatakse taotleja valikul:

a) otse ametile või

b) mõnele allasutusele või artikli 30 lõike 4 kohaselt moodustatud või volitatud riigiasutusele, tingimusel et taotleja teatab ametile taotluse esitamisest kahe nädala jooksul pärast selle esitamist.

Üksikasjad punktis b nimetatud teatamise kohta võidakse sätestada artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades. Taotlusest ametile punkti b kohaselt teatamata jätmine ei mõjuta taotluse kehtivust, kui taotlus on jõudnud ametisse ühe kuu jooksul pärast selle esitamist allasutusele või riigiasutusele.

2. Kui taotlus esitatakse lõike 1 punktis b nimetatud riigiasutusele, võtab kõnealune riigiasutus kõik meetmed, et edastada taotlus ametile kahe nädala jooksul pärast selle esitamist. Riigiasutused võivad nõuda taotlejalt lõivu, mis ei ületa taotluse vastuvõtmise ja edastamisega seotud halduskulusid.

Artikkel 50

Taotlusele esitatavad tingimused

1. Ühenduse sordikaitse taotlus peab sisaldama vähemalt järgmist:

- a) taotlus sordi ühenduse kaitse alla võtmise kohta;
- b) botaanilise taksoni määratlus;
- c) teave taotleja või vajaduse korral taotlejate identifitseerimise kohta;
- d) aretaja nimi ja kinnitus, et keegi teine ei ole taotlejale teadaolevatel andmetel olnud seotud sordi aretamise või avastamise ja arendamisega; kui taotleja ei ole aretaja või kui taotleja ei ole ainus aretaja, esitab ta asjakohased dokumendid ühenduse sordikaitse õiguse saamise kohta;
- e) ajutine sordinimi;
- f) sordi tehniline lühikirjeldus;
- g) sordi geograafiline päritolu;
- h) esindajate volikirjad;
- i) üksikasjad sordi varasema turustamise kohta;
- j) üksikasjad teiste asjaomase sordi suhtes esitatud taotluste kohta.

2. Lõikes 1 nimetatud tingimuste üksikasjad, sealhulgas lisateabe esitamine, võidakse sätestada artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades.

3. Taotleja esitab sordinime ettepaneku, mis võidakse lisada taotlusele.

Artikkel 51

Taotlemise kuupäev

Ühenduse sordikaitse taotlemise kuupäev on päev, mil kehtiv taotlus jõudis artikli 49 lõike 1 kohaselt ametisse või artikli 49 lõike 1 punkti b kohaselt allasutusse või riigiasutusse, tingimusel et see vastab artikli 50 lõikele 1 ja et artikli 83 kohased lõivud on ameti poolt kindlaksmääratud tähtjaks makstud.

Artikkel 52

Prioriteet

1. Taotluse prioriteet määratakse taotluse vastuvõtmiskuupäeva põhjal. Kui taotlustel on sama esitamiskuupäev, määratakse prioriteet vastavalt nende saamise järjekorrale, kui seda on võimalik kindlaks teha. Vastasel korral on neil võrdne prioriteet.

2. Kui taotleja või tema õiguseelneja on juba taotlenud asjaomasele sordile liikmesriigis või Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu liikmesriigis kaitset ja uue taotluse esitamisel on eelmise taotluse esitamisest möödunud vähem kui 12 kuud, on taotlejal prioriteet ühenduse sordikaitsele varasema taotluse puhul, tingimusel et varasem taotlus on uue taotluse esitamise päeval endiselt kehtiv.

3. Prioriteedi tulemusena käsitatakse varasema taotluse esitamise kuupäeva artiklite 7, 10 ja 11 kohaldamisel ühenduse sordikaitse taotlemise kuupäevana.

4. Lõikeid 2 ja 3 kohaldatakse ka teises liikmesriigis esitatud varasemate taotluste suhtes, tingimusel et artikli 12 lõike 1 punkti b teises lauses sätestatud tingimused on kõnealuse riigi puhul ühenduse sordikaitse taotlemise kuupäeval täidetud.

5. Kõik nõuded lõikega 2 ettenähtud prioriteedist varasema prioriteedi kohta kaotavad kehtivuse, kui taotleja ei esita ametile kolme kuu jooksul alates taotlemise kuupäevast varasema taotluse koopiaid, mille on tõestanud asjaomane pädev asutus. Kui varasem taotlus ei ole koostatud ühes Euroopa ühenduste ametlikus keeles, võib amet lisaks nõuda varasema taotluse tõlget ühes kõnealustest keeltest.

II PEATÜKK

KONTROLLIMINE

Artikkel 53

Taotluse vormi kontrollimine

1. Amet kontrollib:

- a) kas taotlus on nõuetekohaselt esitatud vastavalt artiklile 49;
- b) kas taotlus vastab artiklis 50 ja kõnealuse artikli kohastes rakenduseeskirjades sätestatud tingimustele;
- c) vajaduse korral, kas prioriteedi nõue vastab artikli 52 lõigete 2, 4 ja 5 sätetele ja
- d) kas artikli 83 kohased lõivud on ameti poolt kindlaksmääratud tähtjaks tasutud.

2. Kui taotlus, mis vastab artiklis 51 nimetatud tingimustele, ei vasta artiklis 50 sätestatud muudele tingimustele, annab amet taotlejale võimaluse kõrvaldada kindlakstehtud puudused.

3. Kui avaldus ei vasta artiklis 51 nimetatud tingimustele, teatab amet sellest taotlejale või kui see ei ole võimalik, avaldab asjakohase teabe artikli 89 kohaselt.

Artikkel 54

Sisuline kontroll

1. Amet kontrollib, kas sordile võib taotleda artikli 5 kohast ühenduse sordikaitset, kas sort on artikli 10 kohaselt uudne, kas taotlejal on artikli 12 kohaselt õigus esitada taotlus ja kas artiklis 82 sätestatud tingimused on täidetud. Samuti uurib amet, kas esitatud sordinime ettepanek on artikli 63 kohaselt sobiv. Selleks võib amet kasutada teiste asutuste teenuseid.

2. Esimesel taotlejal on õigus ühenduse sordikaitsele artikli 11 kohaselt. Seda ei kohaldata, kui amet on enne taotluse kohta otsuse tegemist teadlik või kui artikli 98 lõike 4 kohast prioriteedinõuet käsitlevast lõplikust otsusest selgub, et õigus ei kuulu esimesele taotlejale või ei kuulu üksnes esimesele taotlejale. Kui on kindlaks tehtud üks või mitu õigust omavat isikut, võib/võivad kõnealune isik /kõnealused isikud alustada menetlust taotleja või taotlejatena.

Artikkel 55

Registreerimiskatsed

1. Kui amet ei ole artiklite 53 ja 54 kohase kontrollimise põhjal avastanud sordi ühenduse kaitse all võtmise suhtes takistusi, võtab ta vajalikud meetmed, et pädev asutus või pädevad asutused, keda haldusnõukogu on volitanud asjaomaste liikide sortide registreerimiskatseid korraldama (edaspidi "kontrolliasutus"), saaksid vähemalt ühes liikmesriigis läbi viia artiklites 7, 8 ja 9 sätestatud tingimuste täitmisega seotud registreerimiskatsed.

2. Kui kontrolliasutust ei ole olemas, võib amet haldusnõukogu nõusolekul delegeerida vastava kohustuse teistele asjakohastele asutustele või luua endale sel eesmärgil allasutused. Käesoleva peatüki sätete kohaldamisel käsitatakse selliseid asutusi või allasutusi kontrolliasutustena. Nad võivad kasutada taotleja poolt pakutavaid vahendeid.

3. Amet edastab kontrolliasutustele taotluse koopiad artikli 114 kohaste rakenduseeskirjade alusel.

4. Amet määrab üldeeskirjade või üksikjuhtude nõuete põhjal kindlaks registreerimiskatsete ja võrdlusproovide jaoks mõeldud materjali esitamise aja ja koha ning selle kogused ja kvaliteedi.

5. Kui taotleja esitab artikli 52 lõike 2 või 4 kohaselt prioriteedinõude, esitab ta vajaliku materjali ja mis tahes muud nõutavad dokumendid kahe aasta jooksul pärast artikli 51 kohast taotlemiskuupäeva. Kui varasem taotlus võetakse tagasi või lükatakse tagasi enne kahe aasta möödumist, võib amet nõuda taotlejalt materjali või mis tahes täiendavate dokumentide esitamist kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

Artikkel 56

Registreerimiskatsete läbiviimine

1. Kui artiklites 7–9 sätestatud tingimuste täitmisega seotud registreerimiskatsete läbiviimise jaoks ei ole nähtud ette muud viisi, kasvatavad kontrolliasutused registreerimiskatsete jaoks asjaomast sorti või sooritavad vajalikke uuringuid.

2. Mis tahes registreerimiskatsed viiakse läbi vastavalt haldusnõukogu väljaantud kontrollisuunistele ja ameti esitatud juhenditele.

3. Kontrolliasutus võib registreerimiskatsete läbiviimiseks kasutada ameti nõusolekul teiste tehniliselt pädevate asutuste teenuseid ja võtta arvesse selliste asutuste asjakohaseid järeldusi.

4. Kui amet ei ole sätestanud teisiti, alustab iga kontrolliasutus registreerimiskatseid hiljemalt päeval, mil oleks alanud ameti saadetud taotluse kontrolliasutusse jõudmise päeval esitatud riikliku sordikaitse taotlusel põhinevad registreerimiskatsed.

5. Kui amet ei ole sätestanud teisiti, alustab iga kontrolliasutus registreerimiskatseid artikli 55 lõike 5 kohaldamisel hiljemalt päeval, mil registreerimiskatsed oleks alanud riikliku sordikaitse taotluse alusel, tingimusel et vajalik materjal ja mis tahes muud nõutavad dokumendid on esitatud kõnealusel kuupäeval.

6. Haldusnõukogu otsuste alusel võivad viinapuu- ja puuliikide sortide registreerimiskatsed alata hilisemal kuupäeval.

Artikkel 57

Registreerimiskatsete aruanded

1. Kontrolliasutus saadab ametile ameti nõudmisel või juhul, kui ta peab registreerimiskatsete tulemusi sordi hindamiseks piisavateks, registreerimiskatsete aruande ning, kui amet leiab, et artiklites 7–9 sätestatud tingimused on täidetud, sordikirjelduse.

2. Amet edastab registreerimiskatsete tulemused ja sordikirjelduse taotlejale ja annab talle võimaluse teha nende kohta märkusi.

3. Kui amet leiab, et registreerimiskatsete aruanne ei ole otsuse tegemiseks piisav alus, võib ta omal algatusel pärast konsulteerimist taotlejaga või taotleja nõudmisel ette näha täiendavad registreerimiskatsed. Tulemuste hindamisel käsitatakse mis tahes täiendavaid katseid, mis viiakse läbi enne artiklite 61 ja 62 kohase lõpliku otsuse tegemist, artikli 56 lõikes 1 nimetatud registreerimiskatsete osana.

4. Registreerimiskatsete tulemuste kasutamise õigus on ainult ametil ja kontrolliasutused võivad neid kasutada üksnes ameti nõusolekul.

Artikkel 58

Registreerimiskatsete kulud

Amet tasub kontrolliasutusele artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades sätestatud lõivu.

Artikkel 59

Vastuväited sordi kaitse alla võtmise kohta

1. Iga isik võib esitada ametile kirjaliku vastuväite sordi ühenduse kaitse alla võtmise kohta.

2. Vastuväite esitajad on lisaks taotlejale sordi ühenduse kaitse alla võtmise menetluse osalised. Ilma et see piiraks artikli 88 kohaldamist, on vastuväite esitajatel juurdepääs dokumentidele, sealhulgas artikli 57 lõikes 2 nimetatud registreerimiskatsete tulemustele ja sordikirjeldusele.

3. Vastuväited võivad põhineda üksnes järgmistel alustel:

a) artiklites 7–11 sätestatud tingimused ei ole täidetud;

b) artikli 63 lõigete 3 või 4 kohane takistus ettepannud sordinime kasutamisel.

4. Vastuväited võidakse esitada:

a) käesoleva artikli lõike 3 punkti a puhul mis tahes ajal pärast taotlemist ja enne artikli 61 või 62 kohast otsust;

b) käesoleva artikli lõike 3 punkti b kohaste vastuväidete puhul kolme kuu jooksul pärast sordinime ettepaneku avaldamist artikli 89 kohaselt.

5. Otsused vastuväidete kohta võidakse teha koos artiklite 61, 62 või 63 kohaste otsustega.

Artikkel 60

Uue taotluse prioriteet vastuväidete korral

Kui vastuväide, mille aluseks on artiklis 11 sätestatud tingimuste mittetäitmine, viib ühenduse sordikaitse taotluse tagasilükkamiseni ja kui vastuväite esitaja esitab sama sordi puhul ühenduse

sordikaitse taotluse ühe kuu jooksul pärast tagasivõtmist või tagasilükkamist, võib ta nõuda tagasivõetud või tagasilükatud taotluse esitamiskuupäeva käsitamist oma taotluse esitamiskuupäevana.

III PEATÜKK

OTSUSED

Artikkel 61

Tagasilükkamine

1. Amet lükkab ühenduse sordikaitse taotlused tagasi kohe, kui ta teeb kindlaks, et taotleja:

- a) ei ole kõrvaldanud artiklis 53 määratletud puudusi talle selleks määratud tähtaja jooksul;
- b) ei ole täitnud sätestatud tähtaja jooksul eeskirja või artikli 55 lõike 4 või 5 kohast nõuet, välja arvatud juhul, kui amet on nõustunud materjali esitamata jätmisega, või
- c) ei ole esitanud artikli 63 kohaselt sobivat sordinime ettepanekut.

2. Amet lükkab ühenduse sordikaitse taotlused tagasi ka juhul, kui:

- a) ta teeb kindlaks, et tingimused, mida ta artikli 54 kohaselt kontrollib, ei ole täidetud või
- b) ta jõuab artikli 57 kohaste registreerimiskatsete aruannete põhjal veendumusele, et artiklites 7, 8 ja 9 sätestatud tingimusi ei ole täidetud.

Artikkel 62

Sordi ühenduse kaitse alla võtmine

Kui amet on arvamisel, et kontrollimise tulemused on taotluse üle otsustamiseks piisavad ja et artiklite 59 ja 61 kohaseid takistusi ei esine, võetakse sort ühenduse kaitse alla. Kõnealune otsus sisaldab ametlikku sordikirjeldust.

Artikkel 63

Sordinimi

1. Kui sort on võetud ühenduse kaitse alla, kinnitab amet taotleja poolt kõnealuse sordi puhul artikli 50 lõike 3 kohaselt esitatud sordinime ettepaneku, kui ta leiab artikli 54 lõike 1 teise lause kohaselt tehtud kontrollimise põhjal, et kõnealune nimi on sobiv.

2. Sordinimi on sobiv, kui puuduvad käesoleva artikli lõigete 3 või 4 kohased takistused.

3. Sordinime kinnitamine on takistatud, kui:

- a) kolmanda isiku varem tekkinud õigus välistab selle kasutamise ühenduse territooriumil;
- b) see võib põhjustada kasutajatele eristamise ja taasesitamise seotud raskusi;
- c) see on identne sordinimega või ei ole selgelt eristatav sordinimest, mille all sama liigi või lähedalt seotud liigi mõni muu sort on kantud ametlikku sordiregistrisse või mille all mõne teise sordi materjali on turustatud mõnes liikmesriigis või Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu liikmesriigis, välja arvatud juhul, kui kõnealust teist sorti ei ole enam olemas ja kui selle sordinimi ei oma erilist tähtsust;
- d) see on identne sordinimedega või ei ole selgelt eristatav sordinimedest, mida kasutatakse tavaliselt kauba turustamisel või mida ei või kasutada tulenevalt muudest õigusaktidest;
- e) see on mõnes liikmesriigis vastuolus heade kommetega;
- f) see võib eksitusse viia või põhjustada segadust sordi tunnuste, väärtuse või identsuse puhul või aretaja või mis tahes muu menetluse osalise isiku puhul.

4. Teiseks takistuseks on see, kui sordi puhul, mis on:

- a) mõnes liikmesriigis või
- b) Rahvusvahelise Uute Taimesortide Kaitse Liidu liikmeriigis või
- c) mõnes muus riigis, mille puhul on ühenduse õiguses kehtestatud, et sorte hinnatakse seal eeskirjade alusel, mis vastavad ühist põllumajandustaimesortide kataloogi käsitlevates direktiivides sätestatud eeskirjadele, ametlikku sordiregistrisse juba kantud ja mida on turustatud seal kaubanduslikel eesmärkidel ning esitatud sordinime ettepanek erineb seal registreeritud ja kasutatud sordinimest, välja arvatud juhul, kui see sordinimi on lõike 3 kohaseks takistuseks.

5. Amet avaldab liigid, mida ta käsitab "lähedalt seotutena" lõike 3 punktis c määratletud tähenduses.

IV PEATÜKK

ÜHENDUSE SORDIKAITSE SÄILITAMINE

Artikkel 64

Tehniline kontroll

1. Amet kontrollib, kas kaitsealused sordid püsivad muutumatutena.

2. Selleks viiakse artiklite 55 ja 56 kohaselt läbi tehniline kontroll.

3. Omanik peab esitama kogu sordi muutumatuna püsimise hindamiseks vajaliku teabe ametile ja kontrolliasutustele, kelle ülesandeks on sordi tehniline kontrollimine. Omanik peab esitama ameti poolt antud juhendi kohaselt sordi materjali ja lubama kontrollida, kas sordi muutumatuna püsimise tagamiseks on võetud asjakohased meetmed.

Artikkel 65

Tehnilise kontrolli aruanne

1. Kontrolliasutus, kelle ülesandeks on tehniline kontroll, saadab ameti nõudmisel või juhul kui ta leiab, et sort ei ole kas ühtlik või püsiv, ametile aruande oma järeldustest.

2. Kui tehnilise kontrolli käigus on avastatud mõni lõike 1 kohane puudus, teatab amet omanikule tehnilise kontrolli tulemused ja annab talle võimaluse teha nende kohta märkusi.

Artikkel 66

Sordinime muutmine

1. Amet muudab artikli 63 kohaselt määratud sordinime, kui ta teeb kindlaks, et nimi ei vasta või enam ei vasta artiklis 63 sätestatud tingimustele, ning kolmanda poole varem tekkinud vastuolus oleva õiguse korral, kui omanik nõustub muutmisega või kui lõplik kohtuotsus keelab sel põhjusel sordinime kasutada omanikul või mis tahes muul isikul, kes peab sordinime kasutama.

2. Amet annab omanikule võimaluse esitada muudetud sordinime ettepanek ja jätkab menetlust artikli 63 kohaselt.

3. Vastuväited esitatud muudetud sordinime ettepanekule võidakse esitada artikli 59 lõike 3 punkti b kohaselt.

V PEATÜKK

KAEBUSED

Artikkel 67

Otsused, mille peale võib kaevata

1. Kaebusi saab esitada ameti otsuste peale, mis on tehtud artiklite 20, 21, 59, 61, 62, 63 ja 66 kohaselt, ning otsuste peale, mis on seotud artikli 83 kohaste lõivudega, artikli 85 kohaste kuludega, registrisse teabe kandmise või registrist teabe kustutamisega artikli 87 kohaselt ja artikli 88 kohase avaliku tutvumisega.

2. Lõike 1 kohaselt esitatud kaebus peatab otsuse täitmise. Amet võib, kui ta leiab, et olukord seda nõuab, otsustada, et vaidlustatud otsuse täitmist ei peatata.

3. Ameti artikli 29 ja artikli 100 lõike 2 kohase otsuse peale saab kaevata, välja arvatud juhul, kui artikli 74 kohaselt on esitatud otsene kaebus. Kaebuse esitamine ei peata otsuse täitmist.

4. Otsuse peale, millega ei lõpetata menetlust mõne osalise puhul, võidakse esitada kaebus üksnes seoses kaebusega lõpliku otsuse peale, välja arvatud juhul, kui selle otsusega nähakse ette eraldi kaebus.

Artikkel 68

Isikud, kellel on kaebuse esitamise ja kaebuse menetlemise osaliseks olemise õigus

Iga füüsiline või juriidiline isik võib artikli 82 alusel esitada kaebuse temale adresseeritud otsuse peale või sellise otsuse peale, mis teda vormiliselt teisele isikule adresseeritud otsusena siiski otseselt ja isiklikult puudutab. Menetlusosalised võivad olla kaebuse menetluse osalisteks: amet on kaebuse menetluse osaliseks.

Artikkel 69

Tähtaeg ja vorm

Kaebus esitatakse ametile kirjalikult kahe kuu jooksul pärast otsuse kättetoimetamist, kui see on adresseeritud kaebuse esitajale, või adressaadi puudumisel kahe kuu jooksul pärast otsuse avaldamist, ning kirjalik seletus, milles tuuakse ära kaebuse esitamise põhjused, esitatakse nelja kuu jooksul pärast eespool nimetatud kättetoimetamist või avaldamist.

Artikkel 70

Esialgne teistmine

1. Kui ameti asutus, kes on koostanud otsuse, leiab, et kaebus on vastuvõetav ja põhjendatud, teeb amet otsuses parandused. Eespool toodud ei kohaldata, kui teine kaebuse menetluse osaline esitab kaebuse esitajale vastuväiteid.

2. Kui otsuses ei tehta parandusi ühe kuu jooksul pärast põhjenduste esitamist:

– otsustab amet viivitamata, kas võtta artikli 67 lõike 2 teise lause kohased meetmed, ja

– saadab kaebuse viivitamata apellatsiooninõukogule.

Artikkel 71

Kaebuste läbivaatamine

1. Kui kaebus on vastuvõetav, vaatab apellatsiooninõukogu kaebuse läbi, et kindlaks teha, kas kaebus on hästi põhjendatud.
2. Kaebuse läbivaatamisel kutsub apellatsiooninõukogu nii sageli kui vajalik kaebuse menetlusosalisi esitama kindlaksmääratud aja jooksul märkusi nõukogu enda poolt saadatud teadete või kaebuse menetluse teiste osaliste avalduste kohta. Kaebuse menetluse osalistel on õigus anda suulisi seletusi.

Artikkel 72

Kaebust käsitlev otsus

Apellatsiooninõukogu teeb kaebuse kohta otsuse artikli 71 kohaselt toimunud läbivaatamise põhjal. Apellatsiooninõukogu võib kasutada ameti pädevusse kuuluvaid mis tahes volitusi või anda juhtumi edasiseks lahendamiseks üle ameti pädevale asutusele. Kõnealune asutus on seotud apellatsiooninõukogu *ratio decidendi* ga, kui faktid on samad.

Artikkel 73

Edasikaebamine

1. Apellatsiooninõukogu otsuste peale võib edasi kaevata Euroopa Kohtusse.
2. Edasikaebamise aluseks võib olla pädevuse puudumine, olulise menetlusnormi rikkumine, asutamislepingu, käesoleva määruse või nende rakenduseeskirjade rikkumine või võimu kuritarvitamine.
3. Edasikaebuse võib esitada iga kaebuse menetlusosaline, keda otsus mõjutab ebasoodsalt, või komisjon või amet.
4. Edasikaebus esitatakse Euroopa Kohtule kahe kuu jooksul pärast apellatsiooninõukogu otsuse teatavaks tegemist.
5. Kui Euroopa Kohus annab juhtumi edasiseks lahendamiseks üle apellatsiooninõukogule, on nõukogu seotud Euroopa Kohtu *ratio decidendi* ga, kui faktid on samad.

Artikkel 74

Otsene kaebus

1. Artikli 29 ja artikli 100 lõike 2 kohaste ameti otsuste peale võib kaebuse esitada otse Euroopa Kohtule.
2. Artikli 73 sätteid kohaldatakse *mutatis mutandis*.

VI PEATÜKK

MUUD MENETLUST REGULEERIVAD TINGIMUSED

Artikkel 75

Otsuste põhjendus, ütluste andmise õigus

Ameti otsused on motiveeritud. Otsused võivad põhineda üksnes sellistel kaalutlustel või tõenditel, mille kohta menetlusosalistel on olnud võimalus esitada suulisi või kirjalikke märkusi.

Artikkel 76

Faktide kontrollimine ameti omal algatusel

Ametis alustatud menetlustes kontrollib amet omal algatusel fakte niivõrd, kui võrd seda nähakse ette artiklite 54 ja 55 kohase kontrollimisega. Amet jätab tähelepanuta faktid või tõendid, mis ei ole esitatud ameti poolt kindlaksmääratud tähtaja jooksul.

Artikkel 77

Asja suuline arutamine

1. Asja suuline arutamine viiakse läbi kas ameti enda algatusel või menetluse mõne osalise taotlusel.
2. Ilma et see piiraks lõike 3 kohaldamist, ei ole asja suuline arutamine ametis avalik.
3. Apellatsiooninõukogus toimuv asja suuline arutamine, sealhulgas otsuse väljakuulutamine, on avalik, kui asjaomane apellatsiooninõukogu ei otsusta teisiti olukorras, kus menetluse avalikkus võib seada eelkõige mõne kaebuse menetluse osalise tõsiselt ja põhjendamatult ebasoodsamasse olukorda.

Artikkel 78

Tõendite kogumine

1. Ametis toimuvate menetluste puhul kuuluvad tõendite esitamise või saamise viiside hulka:
 - a) menetlusosaliste ärakuulamine;
 - b) teabe taotlemine;
 - c) dokumentide või muude tõendite esitamine;
 - d) tunnistajate ärakuulamine;

394R2100

e) ekspertarvamused;

f) inspekteerimine;

g) vande all antud seletused.

2. Kui ameti otsused tehakse kollegiaalselt, võib kollegiaalne organ volitada ühte oma liikmetest esitatud tõendeid läbi vaatama.

3. Kui amet peab vajalikuks, et menetlusosaline, tunnistaja või ekspert annaks suulisi tunnistusi:

a) saadab amet asjakohasele isikule kutse ametisse ilmumiseks või

b) palub asjakohase isiku asukohariigi pädeval kohtul või muul asutusel koguda artikli 91 lõikega 2 ettenähtud tõendid.

4. Ametisse ütlusi ja seletusi andma kutsutud menetlusosaline, tunnistaja või ekspert võib paluda ametilt luba lasta oma ütlused ja seletused oma alalise asukohariigi pädeval kohtul või muul asutusel ära kuulata. Sellise palve saamisel või juhul, kui kutsele ei järgnenud reaktsiooni, võib amet paluda artikli 91 lõike 2 kohaselt pädeval kohtul või muul asutusel kõnealuse isiku ütlused ja seletused ära kuulata.

5. Kui menetlusosaline, tunnistaja või ekspert annab ametis ütlusi ja seletusi, võib amet, kui ta peab ütluste ja seletuste vande all või muul moel siduvas vormis andmist soovitatavaks, paluda asjakohase isiku asukohariigi pädeval kohtul või muul asutusel tema ärakuulamist nõutavatel tingimustel.

6. Kui amet palub pädeval kohtul või muul asutusel koguda tõendeid, võib ta nõuda tõendite kogumist siduvas vormis ja ameti liikme ärakuulamise viibimise ja menetlusosalise, tunnistaja või eksperdi küsitlemise lubamist kas kõnealuse kohtu või muu asutuse kaudu või vahetult.

Artikkel 79

Kättetoimetamine

Amet toimetab omal algatusel kätte kõik otsused ja kutsed ning teated ja teatised, mis on tähtaja arvestamise aluseks või mis tuleb kas vastavalt käesoleva määruse muudele sätetele või vastavalt käesoleva määruse kohaselt vastuvõetud sätetele või ameti juhataja korraldusele kätte toimetada. See võib toimuda ka liikmesriikide pädevate sordikaitseasutuste vahendusel.

Artikkel 80

Tähtaja ennistamine

1. Kui ühenduse sordikaitse taotleja või omanik või ameti menetluse mis tahes muu osaline ei ole ülesnäidatud hoolikusele vaatamata suutnud erilistel asjaoludel kinni pidada ameti tähtajast, taastatakse taotlemisel tema

õigused, kui tähtajast kinni pidamata jätmine on käesoleva määruse alusel otseselt põhjustanud õiguse või heastamisvahendi kaotamise.

2. Taotlused esitatakse kirjalikult kahe kuu jooksul pärast tähtajast kinni pidamata jätmise põhjuse äralangemist. Tegemata jäetud toiming sooritatakse selle aja jooksul. Taotlused võetakse vastu üksnes järgimata jäänud tähtaja lõppemisele järgneva aasta jooksul.

3. Taotlusele lisatakse selle põhjendus ja faktid, millele taotlus tugineb.

4. Käesoleva artikli sätteid ei kohaldata lõikes 2 nimetatud tähtaegade ega artikli 52 lõigetes 2, 4 ja 5 kindlaksmääratud tähtaegade suhtes.

5. Iga isik, kes on mõnes liikmeriigis lõike 1 kohase ühenduse sordikaitse taotlemise või sordi kaitse alla võtmisega seotud õiguse kaotamise ja kõnealuste õiguste taastamise vahelisel ajal heauskselt kasutanud või teinud reaalseid toiminguid, et kasutada sorti, mille kohta on avaldatud ühenduse sordikaitse taotlus või mis on võetud ühenduse kaitse alla, võib maksuta jätkata sellist kasutamist oma ettevõttes või ettevõtte vajaduste tarbeks.

Artikkel 81

Üldpõhimõtted

1. Kui käesolevas määruses või käesoleva määruse kohaselt vastuvõetud õigusaktides puuduvad menetlust reguleerivad sätted, kohaldab amet liikmesriikides üldiselt tunnustatud menetlusõiguse põhimõtteid.

2. Artiklit 48 kohaldatakse ameti töötajate suhtes *mutatis mutandis* sedavõrd, kuivõrd amet osaleb artiklis 67 nimetatud otsuste tegemises, ja kontrolliasutuste töötajate suhtes sedavõrd, kuivõrd kontrolliasutus osaleb selliste otsuste ettevalmistamiseks võetavates meetmetes.

Artikkel 82

Esindaja

Isikud, kelle alaline elukoht, asukoht või ettevõtte ei ole ühenduse territooriumil, võivad osaleda ameti menetluste osalisena üksnes juhul, kui nad on määranud esindaja, kelle alaline elukoht, asukoht või ettevõtte on ühenduse territooriumil.

VII PEATÜKK

LÕIVUD, KULUDE HÜVITAMINE

Artikkel 83

Lõivud

1. Amet kehtestab vastavalt artikli 113 kohaselt vastuvõetud lõive käsitlevatele eeskirjadele lõivud käesoleva määrusega ettenähtud ametlike toimingute eest ning lõivud igaks ühenduse sordikaitse kehtimise aasta eest.
2. Kui artikli 113 lõikes 2 sätestatud ametlike toimingute või teiste lõive käsitlevates eeskirjades nimetatud ja üksnes taotlemise korral sooritatavate ametlike toimingute lõive ei tasuta, ei käsitata taotlust või kaebust esitatuna, kui lõivude tasumiseks vajalikke toiminguid ei sooritata ühe kuu jooksul päevast, mil amet on esitanud uue nõude lõivude tasumiseks, viidates seejuures tasumata jätmise tagajärgedele.
3. Kui teatavat taotleja poolt sordi ühenduse kaitse alla võtmiseks esitatud teavet saab kontrollida üksnes selliste registreerimiskatsete abil, mis ületavad asjaomase taksoni sortide registreerimiskatsete jaoks kehtestatud piire, võib registreerimiskatsete lõive pärast lõivude tasumiseks kohustatud isiku ärakuulamist suurendada tegelikult tehtud kulutuste summani.
4. Kui kaebus rahuldatakse, tagastatakse kaebuse esitamisel makstud lõivud või osalise rahuldamise korral nende vastav osa. Tagastamisest võidakse täielikult või osaliselt keelduda, kui rahuldatud kaebus põhines faktidel, mis ei olnud esialgse otsuse tegemise ajal teada.

Artikkel 84

Rahaliste kohustuste lõppemine

1. Ameti õigus nõuda lõivude tasumist lõpeb neli aastat pärast selle kalendriaasta lõppu, mil lõiv on tulnud tasuda.
2. Nõudeõigus ameti vastu makstud lõivude või enamakstud summade tagastamiseks lõpeb neli aastat pärast selle kalendriaasta lõppu, mil kõnealune õigus on tekkinud.
3. Lõivu tasumise nõue katkestab lõikes 1 nimetatud tähtaja ning kirjalik ja põhjendatud tagastamisnõue katkestab lõikes 2 nimetatud tähtaja. Alates katkemise hetkest hakatakse tähtaega arvestama uuesti ja tähtaeg lõpeb hiljemalt kuus aastat pärast selle kalendriaasta lõppu, mil see algselt on alanud, välja arvatud juhul, kui vahepeal on algatatud selle õiguse tagamiseks kohtumenetlus; sel juhul ei lõpe tähtaeg enne kui üks aasta pärast lõpliku kohtuotsuse jõustumist.

Artikkel 85

Kulude jaotamine

1. Pool, kelle kahjuks on lõppenud ühenduse sordikaitse kehtetuks tunnistamise või tühistamise menetlus või kaebuse menetlus, kannab menetluse teise poole kulud ning kõik enda menetlusega seotud kulud, sealhulgas

sõidu- ja elamiskulud ning agendi, nõustaja või advokaadi tasud artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades sätestatud tingimustel igale kulude kategooriale kehtestatud astmestiku ulatuses.

2. Kui mõlemad menetlusosalised teatavas osas võivad ja teatavas osas kaotavad või kui õigluspõhimõtted seda nõuavad, valib amet või apellatsiooninõukogu siiski teistsuguse kulude jaotamise viisi.

3. Menetlusosaline, kes lõpetab menetluse ühenduse sordikaitse taotluse, õiguste kehtetuks tunnistamise taotluse või õiguste tühistamise taotluse või kaebuse tagasivõtmisega või ühenduse sordikaitsest loobumisega, kannab menetluse teise osalise kulud vastavalt lõigetele 1 ja 2.

4. Kui menetlusosalised lepivad ametis või apellatsiooninõukogus kokku eelmistes lõigetes sätestatud erinevas kulude jaotamises, võtab asjaomane asutus seda kokkulepet arvesse.

5. Amet või apellatsiooninõukogu määrab taotluse korral kindlaks eelmiste lõigete kohaselt tasutavad kulud.

Artikkel 86

Kulude summade kindlaksmääramist käsitlevate otsuste sundtäitmine

1. Kõik ameti otsused, milles määratakse kindlaks kulude summad, kuuluvad täitmisele.

2. Sundtäitmist reguleerivad selles liikmesriigis kohaldatavad tsiviilkohtu menetluse normid, mille territooriumil otsus täidetakse. Korralduse sundtäitmiseks annab pärast selle aluseks oleva dokumendi autentsuse kontrollimist riigiasutus, mille iga liikmesriigi valitsus on sel eesmärgil määranud; valitsused teatavad kõikidest sellistest riigiasutustest ametile ja Euroopa Kohtule.

3. Kui kõnealused formaalsused on sundtäitmist taotleva poole taotlusel täidetud, on tal õigus taotleda sundtäitmist siseriiklike õigusaktide kohaselt, pöördudes otse pädeva asutuse poole.

4. Sundtäitmise võib edasi lükata üksnes Euroopa Kohtu otsusega. Sundtäitmisemeetmete korrektsust kontrollivad siiski riikide kohtud.

VIII PEATÜKK

REGISTRID

Artikkel 87

Registrite loomine

1. Amet peab ühenduse sordikaitse taotluste registrit, mis sisaldab järgmisi andmeid:

- a) ühenduse sordikaitse taotlused ning taksoni nimetus ja ajutine sordinimi, taotlemiskuupäev ning taotleja, aretaja ja kõikide asjaomaste esindajate nimi ja aadress;
- b) kõikide ühenduse sordikaitse taotlustega seotud menetluste lõpetamise juhud ning punktis a sätestatud teave;
- c) sordinime ettepanekud;
- d) taotleja või tema esindaja isikuga seotud muutused;
- e) nõudmise korral artiklites 24 ja 26 nimetatud sundtäitmismeetmed.

2. Amet peab ühenduse sordiregistris, kuhu kantakse pärast sordi ühenduse kaitse alla võtmist järgmised üksikasjad:

- a) liik ja sordinimi;
- b) ametlik sordikirjeldus või viide ameti käsutuses olevatele dokumentidele, milles ametlik sordikirjeldus sisaldub registri lahutamatu osana;
- c) sortide puhul, mille materjali tootmiseks tuleb teatavatest koostisosadest moodustuvat materjali korduvalt kasutada, viide sellistele koostisosadele;
- d) omaniku, aretaja ja kõikide asjaomaste esindajate nimi ja aadress;
- e) ühenduse sordikaitse algus- ja lõppkuupäev ning sordikaitse lõpetamise põhjused;
- f) nõudmise korral kõik ainulitsentsid või sundlitsentsid ning litsentsi omaniku nimi ja aadress;
- g) nõudmise korral artiklis 24 nimetatud sundtäitmismeetmed;
- h) kui nii lähtesordi omanik kui algsordist tuletatud sordi aretaja seda nõuavad, sortide eristamine lähtesordina ja tuletatud sordina ning sordinimed ja asjaomaste isikute nimed. Ühe asjaomase isiku nõudmisest piisab juhul, kui kõnealune isik on saanud mõnelt teiselt isikult artikli 99 kohaselt selge kinnituse või käesoleva määruse sätete kohaselt lõpliku otsuse või lõpliku kohtuotsuse, mis sisaldab asjaomaste sortide eristamist lähtesordina ja tuletatud sordina.

3. Mõlemasse registrisse kannete tegemise muud üksikasjad või tingimused võidakse kindlaks määrata artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades.

4. Amet võib omal algatusel pärast omanikuga konsulteerimist vajaduse korral kohandada ametliku sordikirjelduse tunnuste arvu ja tüüpi või nende tunnuste kindlaksmääratud väljendusviise asjaomase taksoni sortide kirjeldust reguleerivatest põhimõtetest lähtudes, et teha sordi kirjeldus võrreldavaks asjaomase taksoni teiste sortide kirjeldusega.

Artikkel 88

Avalikkus

1. Artiklis 87 nimetatud registrid on avalikud.
2. Õigustatud huvi korral on artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades sätestatud tingimustel avalikud:
 - a) ühenduse sordikaitse taotlustega seotud dokumendid;
 - b) sellise sordiga seotud dokumendid, mis on juba ühenduse kaitse alla võetud;
 - c) sortide kasvatamine nende registreerimiskatsete läbiviimiseks;
 - d) sortide kasvatamine nende säilitamise kontrollimiseks.
3. Sortide puhul, mille paljundusmaterjali tootmiseks tuleb teatavatest koostisosadest moodustuvat materjali korduvalt kasutada, ei ole ühenduse sordikaitse taotleja palvel koostisosade, sealhulgas nende kasvatamisega seotud andmed avalikud. Sellist taotlust ei või esitada, kui sordi ühenduse kaitse alla võtmise taotluse kohta on otsus juba tehtud.
4. Pädevad asutused võivad käesoleva määruse alusel anda teistele pooltele seoses artikli 55 lõike 4, artikli 56 ja artikli 64 kohaste kontrollimistega esitatud või saadud materjale üksnes juhul, kui selleks õigustatud isik annab oma nõusoleku või kui selline üleandmine osutub hädavajalikuks seoses käesolevas määruses sätestatud kontrollimise eesmärgil toimuva koostööga või õigusaktide alusel.

Artikkel 89

Perioodilised väljaanded

Amet avaldab vähemalt kord kahe kuu jooksul väljaande, mis sisaldab artikli 87 lõike 1 ja lõike 2 punktide a, d, e, f, g ja h kohaselt registrisse kantud ja veel avaldamata teavet. Amet avaldab samuti aastaaruande, mis sisaldab tema poolt otstarbekaks peetavat teavet, kuid vähemalt loetelu kehtivate ühenduse sordikaitsete, nende omanike, määramise ja lõppemise kuupäevade ja heakskiidetud sordinimede kohta. Kõnealuste väljaannetega seotud üksikasjad täpsustab haldusnõukogu.

Artikkel 90

Teabe ja väljaannete vahetamine

1. Ilma et see piiraks registreerimiskatsete tulemuste saatmiseks sätestatud tingimuste kohaldamist, saadavad amet ja liikmesriikide pädevad sordiasutused nõudmise korral üksteisele oma tarbeks oma väljaannete ühe või mitu tasuta koopiat ja mis tahes muu taotletud sordikaitsega või kaitse alla võetud sordiga seotud kasuliku teabe.
2. Artikli 88 lõikes 3 nimetatud andmed jäetakse teabe hulgast välja, välja arvatud juhul kui:

- a) teave on vajalik artiklite 55 ja 64 kohaste registreerimiskatsete ja kontrollimise läbiviimiseks või
- b) ühenduse sordikaitse taotleja või ühenduse kaitse alla võetud sordi omanik annab selleks oma nõusoleku.

Artikkel 91

Haldus- ja õiguslane koostöö

1. Kui käesolevas määruses või siseriiklikes õigusaktides pole sätestatud teisiti, aitavad amet, artikli 55 lõikes 1 nimetatud kontrolliasutused ja liikmesriikide kohtud või asutused taotluse korral üksteist, vahetades teavet või võimaldades juurdepääsu sordiga seotud dokumentidele, selle näidistele või kasvatamisele. Kui amet ja kontrolliasutused võimaldavad kohtutele või prokuratuurile juurdepääsu dokumentidele, sordi näidistele või kasvatamisele, ei kohaldata selle juurdepääsu suhtes artiklis 88 sätestatud piiranguid ja kontrolliasutuste poolt korraldatava tutvumise suhtes ei kohaldata kõnealuse artikli kohast ameti otsust.
2. Saades ametilt õigusabi saamise palve, teevad liikmesriikide kohtud või muud pädevad asutused kõnealuse ameti nimel ja oma pädevuse piires kõik vajalikud järelepärimised või võtavad muud asjakohased meetmed.

VIIES OSA

MÕJU TEISTELE ÕIGUSAKTIDELE

Artikkel 92

Mitmekordse kaitse välistamine

1. Ühtegi ühenduse kaitse alla võetud sorti ei tohi võtta riikliku kaitse alla ega anda sellele patenti. Esimese lause vastaselt määratud õigus on tühine.
2. Kui omaniku sama sort on enne ühenduse kaitse alla võtmist võetud mõne teise lõikes 1 nimetatud kaitse alla, ei saa omanik kasutada asjaomase sordi puhul sellise kaitsega ettenähtud õigusi nii kaua, kuni ühenduse sordikaitse kehtib.

Artikkel 93

Siseriiklike õigusaktide kohaldamine

Ühenduse sordikaitsega ettenähtud õiguste kasutamise suhtes kohaldatakse liikmesriikide õigusaktidega kehtestatud piiranguid üksnes juhul, kui sellele on selgesõnaliselt viidatud käesolevas määruses.

KUUES OSA

TSIVILÕIGUSLIKUD NÕUDED, ÕIGUSRIKKUMISED, ÕIGUSEMÕISTMINE

Artikkel 94

Õigusrikkumine

1. Omanik võib esitada nõude õigusrikkumise lõpetamise või mõistliku hüvituse maksmise või mõlema kohta igaihe suhtes, kes:

- a) sooritab ühenduse kaitse alla võetud sordi puhul ühe artikli 13 lõikes 2 sätestatud toimingut, omamata selleks õigust, või
- b) ei kasuta artikli 17 lõikes 1 nimetatud sordinime nõuetekohaselt või jätab edastamata artikli 17 lõikes 2 nimetatud asjakohase teabe või
- c) kasutab vastuolus artikli 18 lõikega 3 ühenduse kaitse alla võetud sordi sordinime või sellega eksitavalt sarnast nime.

2. Igäüks, kes tegutseb tahtlikult või ettevaatamatult, peab lisaks hüvitama omanikule kõnealusest toimingust tuleneva mis tahes täiendava kahju. Kerge ettevaatamatuse korral võib selliseid nõudeid vastavalt ettevaatamatuse astmele vähendada, kuid ometi mitte sedavõrd, et nõue on väiksem kui õigusrikkumise sooritanud isiku poolt sellest saadud kasu.

Artikkel 95

Sordi ühenduse kaitse alla võtmisele eelnevad toimingud

Omanik võib nõuda mõistlikku hüvitust igalt isikult, kes ühenduse sordikaitse taotluse avaldamise ja sordikaitse alla võtmise vahelisel ajal sooritas toimingut, mis nimetatud ajavahemiku järel oleks keelatud.

Artikkel 96

Aegumine

Artiklite 94 ja 95 kohaste nõuete aegumistähtaeg on kolm aastat alates päevast, mil sort on võetud lõplikult ühenduse kaitse alla ning mil omanik on saanud teada õigusrikkumise toimingust ja selle sooritaja isikust, või sellise teabe puudumisel kolmekümmend aastat pärast kõnealuse õigusrikkumise lõppemist.

Artikkel 97

Õigusrikkumisi käsitlevate siseriiklike õigusaktide täiendav kohaldamine

1. Kui artiklis 94 nimetatud õigusrikkumise sooritaja on rikkumise tulemusel saanud omaniku või litsentsiaadi arvelt kasu, kohaldavad artiklite 101 või 102 kohased pädevad kohtud hüvitamist silmas pidades siseriiklike õigusakte, sealhulgas rahvusvahelist eraõigust.
2. Lõiget 1 kohaldatakse samuti muude nõuete suhtes, mis võivad tekkida seoses artikli 95 kohaste toimingute sooritamise või sooritamata jätmisega ühenduse sordikaitse taotluse avaldamise ja taotluse kohta otsuse tegemise vahelisel ajal.
3. Kõikidel muudel juhtudel määratakse ühenduse sordikaitse mõju üksnes käesoleva määruse kohaselt.

Artikkel 98

Ühenduse sordikaitse tunnustamise nõuded

1. Kui ühenduse sordikaitsega seotud õigused on antud isikule, kel puudub selleks artikli 11 kohaselt õigus, võib õigustatud isik nõuda nimetatud õiguste üleandmist endale, piiramata muude liikmesriikide õigusaktide kohaste vahendite kasutamist.
2. Kui isikul on õigus ainult osale ühenduse sordikaitsest, võib kõnealune isik lõike 1 kohaselt taotleda kaasomanikuks saamist.
3. Lõike 1 ja 2 kohased nõuded võidakse esitada üksnes viie aasta jooksul pärast sordi ühenduse kaitse alla võtmise avaldamist. Käesolevat sätet ei kohaldata, kui omanik on teadnud sordi kaitse alla võtmise päeval, et tal puudub selleks õigus või et tal puudub selleks ainuõigus.
4. Õigustatud isik võib taotleda *mutatis mutandis* lõigete 1 ja 2 kohaseid õigusi ka ühenduse sordikaitse taotluse suhtes, mille on esitanud isik, kellel puudub selleks õigus või kellel puudub selleks ainuõigus.

Artikkel 99

Sordi eristatavuse tunnustamine

Lähtesordi omanikul ja lähtesordist tuletatud sordi aretajal on õigus saada tunnustus selle kohta, et asjaomaseid sorte eristatakse lähtesordina ja tuletatud sordina.

Artikkel 100

Ühenduse kaitse all oleva sordi omaniku vahetumise tagajärjed

1. Kui ühenduse kaitse alla võetud sordi omanik vahetub artikli 98 lõike 1 kohase õiguse nõudmise eesmärgil vastavalt artiklitele 101 või 102 tehtud kohtuotsuse tulemusel, muutuvad litsentsid või muud õigused kehtetuks uue omaniku kandmisel ühenduse sordiregistrisse.
2. Kui omanik või litsentsiaat on enne artiklite 101 või 102 kohase menetluse algust sooritanud ühe artikli 13 lõikes 2 sätestatud toimingutest või on teinud selleks tõhusaid ja tõelisi korraldusi, võib ta jätkata selliste toimingute sooritamist, tingimusel et ta taotleb ühenduse sordiregistrisse kantud uuel omanikult lihtlitsentsi. Sellised taotlused tuleb esitada rakendussätetes sätestatud tähtaja jooksul. Pooltevahelise kokkuleppe puudumise korral võib litsentsi anda amet. Artikli 29 lõikeid 3–7 kohaldatakse *mutatis mutandis*.
3. Lõiget 2 ei kohaldata, kui omanik või litsentsiaat ei tegutsenud toimingute sooritamisel või ettevalmistuste tegemisel nende sooritamiseks heas usus.

Artikkel 101

Kohtualluvus ja menetlus tsiviilõiguslike nõuetega seotud õigustoimingute puhul

1. Lugano konventsiooni ning käesoleva artikli ja käesoleva määruse artiklite 102–106 täiendavaid sätteid kohaldatakse menetluste suhtes, mis on seotud artiklites 94–100 nimetatud nõuete puhul võetud meetmetega.
2. Lõikes 1 nimetatud menetlused võib läbi viia:
 - a) selle liikmesriigi või Lugano konventsiooni mõne muu lepinguosalise kohtus, kus on kostja alaline elu- või asukoht või nende puudumisel ettevõtte, või
 - b) kui sellele tingimusele ei vasta ükski liikmesriik või lepinguosaline, selle liikmesriigi kohtus, kus on hageja alaline elu- või asukoht või nende puudumisel ettevõtte, või
 - c) kui ka sellele tingimusele ei vasta ükski liikmesriik, selle liikmesriigi kohtus, kus on ameti asukoht.

Pädevatel kohtutel on õigus menetleda ükskõik millises liikmesriigis väidetavalt sooritatud õigusrikkumiste asju.

3. Menetlused, mis on seotud õigusrikkumise kohta esitatud nõuete suhtes võetud meetmetega, võib samuti läbi viia selle piirkonna kohtutes, kus kahju põhjustanud juhtum aset leidis. Sellistel juhtudel kuuluvad kohtu pädevusse väidetavalt sooritatud õigusrikkumised ainult selle liikmesriigi territooriumil, kus kohus asub.
4. Õigustoimingute ja pädevate kohtute suhtes kohaldatakse lõike 2 või 3 kohaselt kindlaksmääratud riigi õigusakte.

Artikkel 102

Täiendavad sätted

1. Käesoleva määruse artikli 98 kohased toimingud ei kuulu Lugano konventsiooni artikli 5 lõigete 3 ja 4 sätete alla.
2. Olenemata käesoleva määruse artiklist 101, kohaldatakse Lugano konventsiooni artikli 5 lõiget 1, artiklit 17 ja artiklit 18.
3. Käesoleva määruse artiklite 101 ja 102 kohaldamisel määratakse isiku alaline elukoht või asukoht kindlaks Lugano konventsiooni artiklite 52 ja 53 kohaselt.

Artikkel 103

Kohaldatav menetlusõigus

Kui riiklikud kohtud on artiklite 101 ja 102 kohaselt pädevad, kohaldatakse asjakohase riigi vastava riikliku omandiõigusega seotud sama tüüpi tegevust reguleerivaid menetlusnorme, ilma et see piiraks artiklite 104 ja 105 kohaldamist.

Artikkel 104

Õigus esitada õigusrikkumise suhtes hagi

1. Omanik võib esitada õigusrikkumise suhtes hagi. Litsentsiaadid võivad esitada sellise hagi juhul, kui see õigus ei ole ainulitsentsi puhul omanikuga sõlmitud kokkuleppes või ameti poolt artikli 29 või artikli 100 lõike 2 kohaselt selgelt välistatud.
2. Igal litsentsiaadil on talle tekitatud kahju hüvitamiseks õigus ühineda õigusrikkumise asjus omaniku poolt esitatud hagi.

Artikkel 105

Riiklike kohtute või muude asutuste kohustused

Riiklik kohus või muu asutus, mille menetluses on ühenduse sordikaitsega seotud hagi, käsitab ühenduse sordikaitset kehtivana.

Artikkel 106

Menetluse peatamine

1. Kui hagi on seotud artikli 98 lõike 4 kohaste nõuetega ja otsus sõltub sordi kaitstavusest vastavalt artiklile 6, ei või kõnealust otsust teha enne, kui amet on teinud otsuse ühenduse sordikaitse taotluse kohta.

2. Kui hagi on seotud ühenduse sordikaitsega, mis on juba määratud ja mille suhtes on algatatud artikli 20 või 21 kohane kehtetuks tunnistamise või tühistamise menetlus, võidakse kohtumenetlus peatada, kui otsus sõltub ühenduse sordikaitse kehtivusest.

Artikkel 107

Sanktsioonid ühenduse sordikaitse rikkumise korral

Liikmesriigid võtavad kõik asjakohased meetmed tagamaks, et ühenduse sordikaitse rikkumiste karistamisel kohaldatakse samu sätteid kui vastava riikliku sordikaitse rikkumise korral.

SEITSMES OSA

EELARVE, FINANTSKONTROLL, ÜHENDUSE RAKENDUSEESKIRJAD

Artikkel 108

Eelarve

1. Ameti kõikide tulude ja kulude kalkulatsioon koostatakse iga eelarveaasta jaoks, mis vastab kalendriaastale, ja esitatakse ameti eelarves.
2. Eelarves näidatud tulud ja kulud peavad olema tasakaalus.
3. Ilma et see piiraks muud liiki sissetulekuid, sisaldavad tulud artikli 83 kohaselt artiklis 113 nimetatud lõive käsitlevate eeskirjade alusel makstavaid lõive ja vastavalt vajadusele toetust Euroopa ühenduste üldeelarvest.
4. Ilma et see piiraks muud liiki kulusid, sisaldavad kulud ameti püsikulusid ja ameti tavapärasest tegevusest tulenevaid kulusid, sealhulgas kontrolliasutustele makstavaid summasid.

Artikkel 109

Eelarve koostamine

1. Juhataja koostab igal aastal ameti järgmise aasta tulude ja kulude kalkulatsiooni ja edastab selle koos ametikohtade loeteluga ning, kui kalkulatsioonis nähakse ette artikli 108 lõikes 3 nimetatud toetus, koos sissejuhatava põhjendusega haldusnõukogule hiljemalt iga aasta 31. märtsiks.
2. Kui kalkulatsioonis nähakse ette artikli 108 lõikes 3 nimetatud toetus, edastab haldusnõukogu kalkulatsiooni koos ametikohtade loetelu ja toetuse põhjendustega viivitamata komisjonile ja võib lisada sellele oma arvamuse. Komisjon edastab need ühenduste eelarvepädevale institutsioonile ning võib lisada oma arvamuse ja alternatiivse kalkulatsiooni.

3. Haldusnõukogu võtab ameti ametikohtade loetelu sisaldava eelarve vastu. Kui kalkulatsioon sisaldab artikli 108 lõikes 3 nimetatud toetust, kohandatakse eelarvet vajaduse korral Euroopa ühenduste üldeelarve assigneeringutele.

Artikkel 110

Eelarve täitmine

Ameti eelarvet täidab juhataja.

Artikkel 111

Kontroll

1. Haldusnõukogu nimetatud sisekontrolör kontrollib ameti poolt võetud kohustusi ja kõikide tehtud kulutuste eest tasumist ning kõikide tulude arvestust ja laekumist.

2. Hiljemalt iga aasta 31.märtsiks saadab juhataja komisjonile, haldusnõukogule ja Euroopa Kontrollikojale aruande ameti kõikide tulude ja kulude kohta eelmisel eelarveaastal. Euroopa Kontrollikoda vaatab need läbi vastavalt Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavatele asjakohastele sätetele.

3. Haldusnõukogu annab heakskiidu ameti juhataja tegevusele eelarve täitmisel.

Artikkel 112

Finantssätted

Haldusnõukogu võtab pärast Euroopa Kontrollikojaga konsulteerimist vastu ametisisesed finantssätted, milles täpsustatakse eelkõige ameti eelarve koostamise ja täitmise kord. Finantssätted peavad niivõrd, kui võrd see on võimalik, vastama Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatava finantsmääruse sätetele ja võivad neist erineda üksnes juhul, kui ameti üksiktoimingu erinõuded seda ette näevad.

Artikkel 113

Lõive käsitlevad eeskirjad

1. Lõive käsitlevates eeskirjades määratakse kindlaks eelkõige artikli 83 lõike 1 kohaste lõivude maksmise juhud, summad ja nende tasumise viisid.

2. Lõive tuleb tasuda vähemalt järgmistel juhtudel:

a) ühenduse sordikaitse taotluste käsitlemine; see hõlmab:

- vormi kontrolli (artikkel 53),
- sisulist kontrolli (artikkel 54),

- sordinime kontrolli (artikkel 63),
- otsust (artiklid 61, 62),
- sellega seotud avaldamist (artikkel 89);

b) registreerimiskatsete korraldamine ja läbiviimine;

c) kaebuse käsitlemine, sealhulgas otsuse tegemine;

d) igal aastal ühenduse sordikaitse kehtimise ajal.

3. a) Ilma et see piiraks punktide b ja c kohaldamist, määratakse lõivusummad kindlaks sellisel tasemel, et nendest saadav tulu on põhimõtteliselt piisav ameti eelarve tasakaalus hoidmiseks.

b) Artikli 108 lõikes 3 nimetatud toetus võib üleminekuperioodil, mis lõpeb 31. detsembril neli aastat pärast artikli 118 lõikes 2 sätestatud kuupäeva, siiski katta ameti käivitamisetaipiga seotud kulud. Kõnealust perioodi võib artiklis 115 sätestatud korras vajadusel pikendada kuni ühe aasta võrra.

c) Lisaks sellele võib artikli 108 lõikes 3 nimetatud toetus üksnes eespool nimetatud üleminekuperioodil katta samuti ameti teatavad kulud, mis on seotud muude toimingutega kui taotluste käsitlemine, registreerimiskatsete korraldamine ja läbiviimine ning kaebuste käsitlemine. Kõnealused toimingud täpsustatakse artikli 114 kohastes rakenduseeskirjades hiljemalt ühe aasta jooksul pärast käesoleva määruse vastuvõtmist.

4. Lõive käsitlevad eeskirjad võetakse vastu artiklis 115 sätestatud korras, kui haldusnõukogu on esitanud oma arvamuse võetavate meetmete eelnõu kohta.

Artikkel 114

Muud rakenduseeskirjad

1. Käesoleva määruse kohaldamiseks võetakse vastu üksikasjalikud rakenduseeskirjad. Kõnealused eeskirjad sisaldavad eelkõige sätteid:

- milles määratletakse ameti ning artikli 30 lõikes 4 ja artikli 55 lõigetes 1 ja 2 nimetatud kontrolliasutuste, riigiasutuste või ameti oma allasutuste vaheline suhe,
- artikli 36 lõikes 1 ja artikli 42 lõikes 2 nimetatud küsimuste kohta,
- menetluse kohta apellatsiooninõukogus.

2. Ilma et see piiraks artiklite 112 ja 113 kohaldamist, võetakse kõik käesolevas määruses nimetatud rakenduseeskirjad vastu artiklis 115 sätestatud korras, kui haldusnõukogu on esitanud oma arvamuse võetavate meetmete eelnõu kohta.

Artikkel 115

Menetlus

1. Komisjoni abistab komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja eesistujana komisjoni esindaja.
2. Käesolevas artiklis sätestatud menetluse järgimise korral esitab komisjoni esindaja komiteele võetavate meetmete eelnõu. Komitee esitab oma arvamuse eelnõu kohta tähtaja jooksul, mille eesistuja võib määrata vastavalt küsimuse kiireloomulisusele. Arvamus võetakse vastu asutamislepingu artikli 148 lõikes 2 komisjoni ettepanekul nõukogu poolt vastuvõtmisele kuuluvate otsuste jaoks sätestatud häälteenamusega. Liikmesriikide esindajate hääli komitees arvestatakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Eesistuja ei hääleta.
3.
 - a) Kui kavandatavad meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon need vastu.
 - b) Kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, esitab komisjon viivitamata nõukogule ettepaneku võetavate meetmete kohta. Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega.

Kui nõukogu ei ole kolme kuu jooksul alates ettepaneku saamisest otsust teinud, võtab komisjon ettepanud meetmed vastu, juhul kui nõukogu ei ole lihthäälteenamusega nimetatud meetmete vastu.

KAHEKSAS OSA

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 116

Erandid

1. Olenemata artikli 10 lõike 1 punktist a ja ilma et see piiraks artikli 10 lõigete 2 ja 3 sätete kohaldamist, käsitatakse sorti uudsena ka juhul, kui asjaomase sordi koostisosi või koristatud materjali ei ole ühenduse territooriumil aretaja nõusolekul või tema nõusolekuta sordi kasutamise eesmärgil müüdüd või muul viisil teistele loovutatud enam kui neli aastat ning puude ja viinapuude puhul enam kui kuus aastat enne käesoleva määruse jõustumist, kui taotlus on esitatud jõustumise kuupäevale järgneva aasta jooksul.
2. Lõike 1 sätteid kohaldatakse selliste sortide suhtes ka juhtudel, kui sort on enne käesoleva määruse jõustumist võetud ühes või mitmes liikmesriigis riikliku kaitse alla.
3. Olenemata artiklitest 55 ja 56, viib amet kõnealuste sortide registreerimiskatsed läbi nende olemasolevate tähelepanekute põhjal, mis on saadud sordi riikliku kaitse alla võtmise menetlusel, kokkuleppel asutusega, kus menetlus toimus.
4. Kui sort võetakse ühenduse kaitse alla lõigete 1 või 2 kohaselt:

– ei kohaldata artikli 13 lõike 5 punkti a nende tuletatud sortide suhtes, mille olemasolu oli ühenduses enne käesoleva määruse jõustumist teada;

– ei kohaldata artikli 14 lõike 3 neljandat taanet põllumajandustootjate suhtes, kes jätkavad kindlakstehtud sordi kasutamist artikli 14 lõike 1 kohase loa alusel, kui nad on enne käesoleva määruse jõustumist asjaomast sorti artikli 14 lõike 1 kirjeldatud eesmärkidel tasu maksmiseta juba kasutanud; käesolevat sätet kohaldatakse käesoleva määruse jõustumise aastale järgneva seitsmenda aasta 30. juunini. Komisjon esitab enne kõnealust kuupäeva aruande kindlakstehtud sortide olukorra kohta, käsitledes eraldi igat sorti. Kõnealust perioodi võib artikli 114 kohaselt vastuvõetavates rakendussätetes pikendada, kui see on komisjoni aruande kohaselt õigustatud;

– ilma et see piiraks riikliku kaitse alusel saadud õigusi, kohaldatakse artikli 16 sätteid *mutatis mutandis* toimingute suhtes, mis käsitlevad aretaja poolt või tema nõusolekul enne käesoleva määruse jõustumiskuupäeva teistele loovutatud materjali ja mille on sooritanud isik, kes on enne kõnealust kuupäeva juba sooritanud selliseid toiminguid või on teinud selleks tõhusaid ja tõelisi korraldusi.

Kui sellised varasemad toimingud on sisaldanud hilisemat paljundamist, mida on kavatsatud teha artikli 16 punktis a määratletud tähenduses, on omaniku luba nõutav mis tahes hilisemaks paljundamiseks pärast teise aasta lõppemist või viinapuu- ja puuliikide puhul pärast neljanda aasta lõppemist alates käesoleva määruse jõustumiskuupäevast;

– olenemata artiklist 19, lühendatakse ühenduse sordikaitse kestust pikima ajavahemiku võrra:

– mille jooksul on sordi ühenduse kaitse alla võtmise menetlusel saadud tähelepanekute kohaselt sordi koostisosi või selle koristatud materjali ühenduse territooriumil aretaja poolt või tema nõusolekul sordi kasutamise eesmärgil müüdud või muul moel teistele võõrandatud, lõikes 1 nimetatud juhul,

– mille jooksul riiklik sordikaitse kehtis, lõikes 2 sätestatud juhul,

kuid kõnealune ajavahemik ei või olla pikem kui viis aastat.

Artikkel 117

Üleminekusätted

Amet moodustatakse aegsasti, et ta võiks täielikult täita käesoleva määruse kohaselt kohustuseks pandud ülesandeid alates 27. aprillist 1995.

Artikkel 118

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldamise päeval.
2. Artikleid 1, 2, 3, 5–29 ja 49–106 kohaldatakse alates 27. aprillist 1995.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 27. juuli 1994

Nõukogu nimel

eesistuja

Th. WAIGEL

¹ EÜT C 244, 28.09.1990, lk 1 ja

EÜT C 113, 23.04.1993, lk 7.

² EÜT C 305, 23.11.1992, lk 55 ja

EÜT C 67, 16.03.1992, lk 148.

³ EÜT C 60, 8.03.1991, lk 45.

⁴ EÜT L 181, 1.07.1992, lk 12. Määrust on viimati muudetud määrusega (EMÜ) nr 1552/93 (EÜT L 154, 25.06.1993, lk 19).

⁵ EÜT 17, 6.10.1958, lk 385/58. Määrust on viimati muudetud 1985. aasta ühinemisaktiga.